

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, L. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉN

Kronstadtól Szebasztopolig

A kronstadti vörös matrózok voltak 1917 októberében a nagy orosz forradalom kezdeményezői. Ott dördültek el először az óriási hajóágyuk a kronstadti kikötőben, ott zajlottak le azok a véres események, amelyek azután további kapcsolataikban és fejleményeikben a cári hatalmat és Oroszország régi rendjét teljesen megdöntötték. A kronstadti vörös matrózok, a munkás- és katonatanácsok gárdáinak segítségével jutnak hatalomra Lenin és Trockij, így sikerült elfoglalniuk Petrogradot és Oroszország szívéét, Moszkvát és így sikerült az úgynevezett második forradalom útján megvalósítani a szovjet-diktatúrát. A bolsevisták azután kíméletlen eszközökkel láttak hozzá a régi rend maradványainak kiirtásához, hogy felépítsék az ő újvilágukat. Ugyanakkor azonban nagy propagandáértel erővel fordultak Keletre és Nyugatra, hogy az egész világot meghódítsák eszméik számára. Huszonkét esztendője folyik már ez a mozgócsata, huszonkét esztendője forrong-kavarog szüntelen indulataiban a szovjet-birodalom. De hiába minden külföldi propaganda, a nemzetközi kommunista beszervezést nem koronázza semmi eredmény, az teljes egészében csődöt mondott. Így nem esodálkozhatunk azon, hogy a szovjet vezetőség legújabbban megváltoztatta külpolitikáját. Oroszország eszentul lemond arról, hogy forradalmasítsa a világot. Számol a tényekkel és visszatér a régi politikához, amely a szomszédokkal való jóviszonyban csucsosodik ki a megemtamadási egvezmények betartása alapján. Az elmúlt esztendő keserű tanulságai után Szovjetoroszországnak sem Európában sem másutt semmi szerepe nem akad, így lassanként arra kényszerül, hogy otthon mentse meg azt, ami világszemléletileg megmenthető. Azonban a szovjetbirodalom hatalmi körén belül sem rózsások a viszonyok. Nem újság ez számunkra, tanui vagyunk a nösszü évek óta szakadatlanul folytatott katonai pereknek és olvashatjuk hétről-hétre a kivégzések híreit, amelyek ékes tanúságai a nyugtalanságnak, a keserűségnek, a minduntalan felviharzó elégedetlenségnek. A legutolsó hír azonban még az eddigi történéseknél is ríktöbb fényt vet Szovjetoroszország bomlott viszonyaira. Szebasztopolban és más kikötő-városokban matrózok és GPU ügynökök között véres uccai ütközetek zajlottak le. A Krimi-félszigetet ugyanis a napokban valósággal előzönlötték a GPU ügynökök, akik azzal a parancsal érkeztek, hogy az orosz haditengerészet krimi kikötőiben tisztogató munkát végezzenek. De már az első házkutatások alkalmával a matrózok nekiámadtak az államhatalom embereinek és csakhamar véres harc tombolt az uccákon, amely számos halálos áldozatot követelt mindkét részről. Szóval Szebasztopolban matróz-lázadás volt. Zendülés tört ki ebben az elite-csapatban, a matrózok között, akik a nagy forradalmat kezdeményezték és annak idején elfoglalták Lenin számára Pétervárt és Moszkvát. A szovjethatalom alapállíerjei voltak és mindig kivételes tiszteletben volt részük a vörös matrózoknak, akiknek a szerepe vörös fonálként húzódik végig a huszonkét éves szovjetbirodalom történetén. És ime, most ők, a legjobbak, azok, akik az államrend ellen fellázadnak, akik a hatalom birtokosai számára gyanúsak. De hát akkor mindenki gyanús, aki él, ha már Kronstadt dicső hősei ellen is ki kell vonulni a titkos rendőrséget! Szomorú állapotok lehetnek a szovjetbirodalomban, de a szovjethadsergekben is, ha odáig faült a helyzet, hogy Lenin leghűbb csapatai között is gyomláni kell. Hol keressük a szovjetbirodalom híveit, ha már mindenki megbizhatatlan? — kérdezhetjük jogosan. Lehet, hogy már csak egy árnykép az egész birodalom, közeledik a vég.

A miniszterelnök újévi beszédének jelentősége

Kollektív összefogás a rend, nyugalom és legyelem biztosítása érdekében

Bucurestiből jelentik: Az impozáns trónteremben folytak le az újévi ünnepségek és a hagyományos üdvözlések, amikor a kormány tagjai és a diplomáciai testület képviselői jöttek el és fejezték ki jókívánásaikat Ófelségének. Nem voltak ezek egyszerű udvariassági formások, mert úgy Ófelsége, mint a miniszterelnök beszédei Románia életében történelmi mozzanatot jelentenek. Miron Cristea miniszterelnök beszéde valóságos programbeszéd volt, a királyi üdvözlő szavak pedig magukba foglalták az ország valamennyi napirendjén levő kérdését, amelyeknek megoldása hivatva van, hogy az országot új utakra vezesse. A patriárka a Korona iránti hűséget hangoztatta. A miniszterek és az ország előtt ez az egyedüli eszköz, amellyel a nehézségeket le lehet győzni. A kormányelnök beszélt Ófelsége bölcsességéről, felkészültségéről és az eszközök helyes megválasztása terén tanúsított jártasságáról.

A király az első, amikor az országot közvetlenül érintő kérdések megoldásáról van szó.

A kormány mindig Ófelsége példája szerint jár el. Miron Cristea patriárka ezután leszögezte, hogy a tekintély az, amely biztosítékot nyújt az ország fejlődésére.

Beszéde további során ismertette azokat a reformokat, amelyeket az új kormány eddig megvalósított. Ezek a reformok, amelyeknek célja az ország fejlesztése, 1938. február hónapától datálódnak. Rámutatott a közigazgatás decentralizációjának nagy

fontosságára. Külön említést tett a miniszterelnök a nemzetnevelésügyi minisztérium egészségügyi munkaprogramjáról és a tanügy új alapokra való fektetéséről és külön fejezete szentelt a munkáskérdéseknek is.

A munkanéveléséget a minimumra csökkentették, megfelelő támogatásban részesítették a hadiövezeket és hadiárúkat, valamint átszervezték a társadalmi biztosítás rendszerét.

A belpolitikáról szólva megállapította, hogy Ófelsége erélye nagy tekintélyt szerzett külföldön is Romániának.

A gazdasági kérdéssel foglalkozva, megállapította a miniszterelnök, hogy a szövetségi gondolatot új alapokra fektették.

A kisebbségekkel szemben olyan szelíd bánásmódot tanusítanak, amely csak kevés államban van meg.

A kormány a törvény szigorával járt el a szeszkihágásokkal szemben. Megállapítást nyert, hogy a kihágások legnagyobb részét zsidók követték el, ezért vált szükségessé 1000 italmérsi engedélynek a megvonása. A legtöbb italmérsi engedélyt Bukovinában és Moldovában vonták be. A nemzetet mozgósították a közérdekben.

A miniszterelnök szavai a köznek szóltak és a nemzet kollektív összefogására van szükség, hogy a rendet, nyugalmat és a fegyelmet biztosítsák.

A jobboldal nyomására lemondott a japán-kormány

A hadsereg erőteljesebb kormányzást követel, a mérsékelt pártok ellenzik a totális rendszer bevezetését

Londónból jelentik: Ma hajnalban érkezett jelentés szerint a Konoye-kormány beadta lemondását. A lemondást a mikádo elfogadta. A japán kormányválsággal kapcsolatban jól informált körökben úgy tudják, hogy Konoye herceg lemondásának főoka az, hogy

a jobboldal és a hadsereg erélyesebb kormányzást követel,

mert csak ilyen módon lehet biztosítani a Konoye herceg által december 22-én közölt, békefeltételek elfogadását. Másodsorban a jobboldal és a hadsereg erélyesebb politikai irányvezetést követel a külföldi hatalmakkal és Szovjetoroszországgal szemben. A mérsékelt és nemzeti pártok viszont

ellenzik a totális politikai rendszer bevezetését,

amit a fascista államok kívánnak Japántól.

Kurahei Yuasa főpecsétőr elhagyta a fővárost, hogy meglátogassa Saioniji herceget, akivel tárgyalásokat folytat a kormányalakításról.

A japán kormány lemondása Berlinben nagy meglepetést keltett. A kormány esetleges átalakítása előrelátható volt, azonban ilyen radikális intézkedésre nem számítottak. Az általános benyomás az, hogy Konoye lemondása és Hiranuma által történt helyettesítése a japán politikai célkitűzések még erősebb összpontosítását jelenti.

Konoye herceg az újságírók előtt részletesen nyilatkozott lemondásának okairól.

— A kínai viszály — mondotta — lassankint mind komolyabb mértéket ölt és ennek következtében úgy a kül-, mint a belpolitikai helyzet is mindig nehezebb lesz. Már régen félttem attól, hogy

az én képességeimet meghaladják a rám váró feladatok

és ezért több ízben is meg akartam válni a kormány irányításától, de mindeddig az idők nem engedték meg a kormányválságot. A kínai viszály most új fázisba lépett és meg vagyok győződve, hogy sürgősen szükségessé válik a nép bizalmának fokozása. Ez pedig csakis úgy lehetséges, ha mi eltávozzunk, új kormány jön és az szabja meg határozottan azt az irányvonalat, amely felé Japán tovább kell, hogy haladjon.

A császár Hiranuma bárót bízta meg az új kormány megalakításával. Hiranuma a niponista mozgalomhoz áll közel. Hír szerint ő fogja megerősíteni a kormányt, a parlament és a nép egységét. Konoye herceg, az eddigi miniszterelnök, a tokiói lapok értesítése szerint továbbra is tagja marad a kormánynak, mint tárcanélküli miniszter, de számolnak azzal a lehetőséggel is, hogy ő lesz az államtanács elnöke.

Nagy pompával fogadják Chamberlaint Rómában

Mussolini különvonattal várja az angol miniszterelnököt az olasz határon
Négyhatalmi konferencia előtérben

Londonból jelentik: A Press Association hivatalos helyről nyert értesülése szerint a Rómába utazó angol küldöttségnek a következők lesznek a tagjai: Chamberlain miniszterelnök, lord Halifax külügyminiszter, Cleverley, a miniszterelnök első magántitkára, Alexander Cadogan, a külügyi hivatal vezetőjének, Ingrin, a külügyminisztérium dél-európai osztályának vezetője és Hardy, a külügyminiszter első magántitkára. Az angol küldöttség január 10-én, kedden délelőtt hagyja el Londont és utazik Rómába.

Chamberlain miniszterelnököt

különböző nagy pompával fogadják Olaszországban.

Mussolini az angol kormányelnököt különvonattal várja az olasz határon, ahonnan együtt teszik meg az utat Rómáig. A fogadtatást Grandi londoni olasz nagykövete készíti elő, aki kedden megérkezett Rómába. Chamberlain római szállását külön telefonvonal köti össze az angol nagykövetséggel.

Chamberlain római látogatása előtt falálkóznai fog Bonnettal és Daladierrel. Az angol miniszterek római útjuk előtt két órát Párisban fognak tartózkodni.

Párisi értesülések szerint a római angol nagykövete informálta az angol külügyi hivatalt, hogy Mussolini Hitler felkérésére

négyhatalmi konferenciát kíván összehívni.

Anglia ezzel a tervvel szemben egyelőre tartózkodó állásponton helyezkedik.

Az Egyesült Államok római nagykövete, aki nemrég tért vissza Rómába, szerdán kihallgatáson jelent meg Mussolini miniszterelnökkel. Hír szerint az amerikai nagykövete Roosevelt elnök bizonyos üzenetét közölte a Duceval. A megbeszélés teljesen barátságos jellegű volt és a két világrész közötti egyetértés észinté elmozdítására irányult. Szóba került a tanácskozás során a gazdasági összeköttetés kíméltetésének kérdése, az olaszok visszahonosításának ügye, az amerikai—olasz filmelleneték rendezése és a zsidókérdés.

XI. Pius pápa megírta végrendeletét, amelyben rendelkezik a trónutódlásról és kemény szavakkal bélyegzi meg a fajtörvényeket

Londonból jelentik: A Daily Mail szerint a pápa végrendeletéről írásos nyilatkozatban adott utasítást az utódlás kérdésére vonatkozóan. A Szentatyja Chamberlain miniszterelnök római látogatása után Castelgandolfóban fogja megszövegezni végrendeletét. A legközelebbi hetekben tíz kos konzisztórium ül össze, amelyen 60 bíboros vesz részt, ezek érvényesítik a legközelebbi napárválást XI. Pius pápa végrendeletét. Hír szerint

a pápa végrendelete valószínűleg még életben nyilvánosságra fog kerülni

egy enciklopédia formájában, amelyben a pápa kemény szavakkal bélyegzi meg a pogányságot, a zsidóülözést, a fajtörvényeket pedig vallási

alapon fogja megbírálni. Végül összefoglaló képet ad majd a mai Európa helyzetéről.

Atollko berlini olasz nagykövete kedden váratlanul Rómába érkezett és másfélórás kihallgatáson jelent meg a pápánál. A kihallgatás nagy feltűnést keltett, de eddig a Vatikán nem adott ki semmiféle felvilágosítást róla.

Vatikánvárosból jelentik: Jólétesült körökből cáfolják azokat a külföldön elterjedt híreket, mintha XI. Pius pápa megfogalmazta volna végrendeletét és ebben utasítást adott utódlásának. Ez nem történt meg, annál kevesebb, mert ez egyrészt nem szokásos, másrészt pedig az új pápa saját belátása és az egyház érdekeinek megfelelően irányítja tovább a világ katolikuságának ügyeit.

A magyarországi zsidóság a kereszténységhez fordul védelemért

A budapesti zsidó hitközség drámai hangú határozati javaslatát. — Egyelőre ötszáz ezer hektár földet osztanak ki

Budapestről jelentik: Zsidó ipari körök Magyarországon annak a tanulmányozásával foglalkoznak, hogy miként lehetne bizonyos vállalatokat Kanadába, Dél-Amerikába és Ausztráliába áthelyezni. Elsősorban mezőgazdasági termékeket feldolgozó iparágakról van szó. Már eddig is több szakértő utazott Kanadába, Ausztráliába és Amerikába, hogy a helyszínen vizsgálja meg a lehetőségeket.

A budapesti izraelita hitközség eljárásága kedden este nagygyűlést rendezett, amelyen több, mint ezren jelentek meg. Az ülésen határozati javaslatot hoztak, amely

elutasítja a magyar kormány második zsidó-javaslatát,

amely a becsületes és dolgozó polgárok százezreinek sorsát és ezek gyermekeinek jövőjét veszélyezteti. A tiltakozás a magyar nemzeti társadalom lelkiismeretéhez és

a keresztény magyar testvérekhez appellál és azoktól kéri, hogy álljanak ki a lesújtott hitközség mellé és nyújtsanak segítő kezét, amikor a mélységből emeli fel szavát és csak igazságot kér.

Az ülésen dr. Láng Lajos felsőházi tag is beszélt. Kifejtette, hogy a magyar zsidó nem tud és nem is akar külön zsidó népi csoport lenni.

Magyar hivatalos helyen hangoztatják, hogy a magyar agrár-törvényjavaslat a megvalósítás

számára két szakaszt állapít meg. Elsősorban arról van szó, hogy a földművelésügyi minisztérium két esztendő leforgása alatt készítsen kimutatást a reform által érintett földterületről. Addig is, a sürgősségre való tekintettel,

500 ezer hektárnyi földet osztanak ki.

Abban az esetben, ha valamely földterület tulajdonosa zsidó, részvénytársaság, idegen állam polgár, vagy olyan magyar honos, aki ok nélkül külföldön él, földbirtoka kisajátítható. A törvénytervezet, amelynek részleteit egyébként még nem ismerik, teljhatalmat biztosít a kormánynak a földreform lebonyolítására.

Damianescu helytartósági osztályfőnök két fiatalembert megmentett a megfagyástól

Muntele Micen úgy a karácsonyi ünnepeken, mint utána is vidám élet folyt. A vendégek a kitűnő sítépet kihasználva sportoltak. Egy Deutsch nevű temesvári és egy Krausz nevű tizenhét éves orsovai fiatalembert síleceken elindultak Farca felé, de eltévedtek a sűrű ködben és amikor délután sem érkeztek vissza, mentőexpedíciók indultak keresésükre. Három csoport este hétig nem akadt rájuk,

Zárt ajtók mögött tárgyalják Nikisch német író hazaárulási bűnperét

Berlinből jelentik: A berlini népbíróság tegnap megkezdte Nikisch Ernst író és két bűntársa bűnyüének tárgyalását. Nikisch 1938. tavaszán tartóztatták le a német köztársaság elleni összeesküvés miatt. Érdekes, hogy ezuttal első ízben adnak ki néme; hatóságok hivatalos jelentést, amelyben szó van a Harmadik Birodalom ellen elkövetett merényletről. Jól informált körökben rámutatnak arra, hogy a Nikisch elleni bűnper csak bevezetése annak a nagy összeesküvés pernek, amelynek

21 fő és 116 mellé vádlottja van.

Nikisch Ernstet és két társát ezúttal csak az irodalmi munkásság során elkövetett államellenes magatartás miatt vonják felelősségre. Az a vád ellenük, hogy a horogkereszt eszme ellen izgatott szóban és írásban.

A Nikisch Ernst ügyével kapcsolatban három bűnperről van tulajdonképpen szó. Az első per vádlottjai Nikisch és két társa. A második per tizen-nyolc vádlottját január végén vonják felelősségre. A harmadik pernek több, mint száz vádlottja van, akik bűnrészesek. A vádlottak ellen az ügyesség hazaárulás miatt indította meg az eljárást. Miután nem akarják a közönség figyelmét erre a monstre perre irányítani, három különböző per során vonják felelősségre a vádlottakat. Rendkívül érdekes, hogy a tárgyalások a nyilvánosság teljes kizárásával folynak. Nemcsak a külföldi, hanem

a belföldi újságíróknak is megtagadták a tárgyalási terembe való belépést.

Még a német hivatalos távirati irodának a munkatársa sem lehet jelen a teremben a tárgyalás alatt, hanem meg kell elégednie azzal, hogy hivatalos jellegű kommunikációt adnak ki az ő számára a zárt tárgyalás lefolyásáról.

145 kilométeres fronton támadnak a spanyol nemzetiek

Saragossából jelentik: A nemzeti csapatok jelenleg 145 kilométer széles fronton támadnak Kataloniában. Ezen a frontszakaszon fekszik Lerida városát és itt a nemzetiek már elfoglalták a Segre-folyó jobbpartját.

A Reuter-ügynökség külön tudósítója kedden bejárta a köztársasági csapatok Falset körüli arcvonalát és megállapítása szerint a köztársaságiak hősie és erélyes ellenállást tanúsítanak.

Szerda délután 12 nemzeti repülő bombázta Taragona kikötőjét. A támadásnak számos áldozata volt, közöttük az angol Stenwell nevű angol gőzös, amelyet bombatalálat ért.

Nyilvánosságra került a Csehszlovákián keresztül vezető német autóstrada terve

Berlinből jelentik: A november 19-én létrejött autóstrada építési egyezményt, amely a gépkocsis úton Németország számára területenkivüliséget biztosít a Breslau—bécsi útvonalon, Brunnén keresztül, ma nyilvánosságra hozták. Az egyezmény a csehszlovák állam számára kötelezővé teszi, hogy a német kormány által történt előterjesztéstől számított két hónapon belül

rendelkezésre bocsássa az építkezéshez szükséges területet.

Az útvonal megépítésének munkálataitól kezdődőleg ez a terület kizárólag a birodalmi kormány felségjoga alá tartozik és a birodalmi kormány igazságszolgáltatást is gyakorol eme területen. Hangsúlyozza az egyezmény, hogy a rendelkezések nem érintik Csehszlovákia függetlenségét

Beck lengyel külügy- miniszter meglátogatta Hitlert Berchtesgadenben

Londomból jelentik: A Daily Telegraph és a Morningpost szerint Beck lengyel külügyminiszter ma Münchenben megszakította utját és

felkereste Hitler birodalmi vezért Berchtesgadenben.

A Times szerint a tanácskozás legfontosabb tárgya a Kárpátalja kérdése, de szóba kerül még Danzig sorsa is. Lengyelország azt kívánja, ha Danzigot bekebelezik Németországba, a danzigi lengyel érdekeket 100 százalékosan vegyék tekintetbe. Tanácskozni fog ezenkívül a német-lengyel határon október óta sátrakkban élő zsidó menekültek sorsának rendezéséről is.

Egyes lapok úgy tudják, hogy Beck Németország kelet-európai politikájának tisztázását akarja és érdeklődni fog aziránt is, hogy milyen célok vezetnek Berlint a Balti tenger, a danzigi és a Memel kérdés ügyében és mi a célja a cseh-szlovák lengyelelleszen igatással kapcsolatban.

A vilnai lengyel hatóságok a kormány utasítására erős akciókat kezdtek az ukrán propaganda ellen. Dolecskó ukrán papot és több vezető ukrán szemé-

A B C fiókunkat

december 31-ével

megszüntettük.

A volt árúraktár a mai naptól kezdődőleg főüzletünkben, (I. Bul. I. G. Duca 3.) kerül eladásra

Dornhelm Jenő R. T.

lyiséget kiutasítottak. Dolecskó vezetése alatt az ukrán vezérek és a fehéroroszk titkos üléseket tartottak Vilmában és ezeken fektették le az ukrán állam alapjait. Ezek a tervek egyet jelentenek Lengyelország feldarabolásával.

Tizenkét bányási község villamosvilágítása

A rékási járás villamosításának kérdése döntő stádiumba jutott. A munkálatokat hír szerint az Electro-National bucarestii társaság kapja meg. A terv megvalósításának költségei körülbelül kilenc és félmillió lejt tesznek ki. Hét millió lei azon összegből áll rendelkezésre, amely királyi rendelettel a községek villamosításának megvalósítását hivatott szolgálni. Ilyformán a szóbanforgó tizenkét község, amely villamos áramot fog kapni, még két és fél millió lejt a saját pénztárából fedez. Ezt a két és félmillió lejt három év alatt lehet megfizetni. A terv értelmében villamos áramot kapnak Rékás, Jezvin, Remete, Bázos, Sustra, Nagytolovec, Kistopolovec, Józseffalva, Iktár, Budinc, Kiszető és Bélinec községek. A tizenkét községben előreláthatólag tízezer villamoslámpa fog égni. Aki házában legálább tíz lámpát szerel fel, az havonként minden lámpa után tíz lejt fizet, aki öt lámpánál kevesebbet használ, az minden lámpa után tizenöt lejt fizet. Az áram költségét összhangba hozzák a fogyasztással.

A személyazonossági igazolványok láttameozása a közeli napokban kezdődik Temesvárott

A személyazonossági igazolványokat a törvény értelmében a népesedési hivatal, — amely a rendőrprefektúra épületében működik — évente láttameozza. Ez a láttameozás Temesvár város egész területén a közeli napokban megkezdődik. A népesedési hivatal megbízott tisztviselői házról-házra járnak majd, ahol a háztulajdonosnál, illetve a házmesternél végzik a személyazonossági igazolványok láttameozását. A háztulajdonos, illetve a házmester a minden házában levő lakójegyzékben szereplő személyek igazolványait kötelezően megvizsgálja és az ellenőrzést végző tisztviselőnek felmutatni. Mindazokat, akik a népesedési hivatalban nincsenek jelenben és személyazonossági igazolványuk nincsen, megbüntetik.

Daladier:

Franciaország és az imperium többi államai egy test, egy lélek...

A francia miniszterelnök lelkes ünneplése Tuniszban. — 20 000 főnyi hadsereg vonult el a kormányzó előtt. — Római jelentés szerint Tuniszban elégettek egy olasz zászlót

Tuniszból jelentik: Daladier francia miniszterelnök lelkes ünneplése során, tegnap este a Majestik szállóban ünnepségeket rendeztek, amelyen a miniszterelnök beszélt és többek között a következőket mondta:

— Történelmi események középpontjában állunk, amelynek hatása alatt őszinte hitet teszünk Franciaország és az imperium többi részének elszakíthatatlanságáról.

Franciaország és az imperium többi államai egy test, egy lélek.

Felhívom Önöket, mint jó franciákat, hogy dolgozzanak fokozottab erővel közös hazánk fejlődése érdekében. Vizsgálják meg gazdasági szükségleteiket, térjenek át a többtermelésre, a gazdasági erőkihasználás fokozására. Dolgozzanak becsülettel, hittel és lendülettel, mi pedig gondoskodunk arról, hogy a francia birodalom minden részében rend, nyugalom és igazság uralkodjék.

Az igazság, rend és nyugalom hármas jelszavával le lehet küzdeni a zsarnokságot és erőszakot

és biztosítani lehet a szabadságot, amely az összes franciák közkincese. A tunisziakhoz fordulok, azokhoz az apáknak a fiaikhoz, akik a világháború során életükkel és vérével tanúságot tettek Franciaországhoz való ragaszkodásukról. Ezek a fiúk csak hűségesek lehetnek apáik szelleméhez, akik Franciaorszáért haltak meg. A hősiességnek az a szelleme, amely a közelmúltból árad mifelénk, felvértez bennünket minden eshetőséggel szemben. Franciaország sohasem és semmilyen körülmények között sem fogja tűrni, hogy ezeken a területeken

az emberi szabadságot elhomályosítsák és a rab-szolgasággal váltsák azt fel.

Franciaország az egyéni szabadság hazája volt mindig és az is marad.

A beszéd hatalmas lelkesedést váltott ki.

A Tuniszban letelepedett angolok egy küldöttsége jelent meg Daladier miniszterelnök előtt, akinek emlékiratot nyújtottak át. Ebben kijelentik, hogy Tuniszban aránylag kevés angol él, de ezek őszinte lelkesedéssel sorakoznak Franciaország mellé. Arra emlékeztetik a miniszterelnököt, hogy husz évvel ezelőtt az angol és francia katona vállvetve harcolt egymás mellett.

— Ha újból szükséges lesz, hogy Franciaország oldalán hancoljunk — hangoztatta az emlékirat — mi angolok készséggel és lelkesedéssel a francia ügy mellé állunk.

Hívjon bennünket és mi jövőnk.

Daladier francia miniszterelnök Eric Lebonne tuniszi helytartó, Vuillemin és Mielei tábornokok társaságában szerdán reggel negyed 9 órakor megérkezett Gabes kikötőbe, ahol Blanc és Berthome

tábornokok fogadták a francia miniszterelnököt, aki elvonult a tiszteletré kirendelt dísz-század előtt. Miután a város meglátogatta, gépkocsival az úgynevezett „Tuniszi Maginot vonal” erődítményeit tekintette meg.

Daladier francia miniszterelnök a mai nap folyamán a legtávolabbi helységet, a sivatag szélén fekvő helyőrségeket látogatta meg. A kormányzó Aintunineben katonai díszmelen vett részt, amely alkalommal a gyarmati katonaság vonult el előtte.

A katonai parádén 20 ezer ember vett részt.

Tuniszban kedden este a katonai díszszemle után olaszellenes tüntetések voltak. A tüntetők bezúzták egyik olasz lap szerkesztőségének és egy olasz könyveskereskedés ablakait. A tömeg szerzett egy olasz zászlót, amelyet elégettek. A rendőrség nem avatkozott bele a tüntetésbe.

Az olasz-francia viszony még inkább elmérgesedett Daladier miniszterelnök körútjának egyik kisebb epizódja miatt. Az olasz lapok beszámolnak arról, hogy Daladier, amikor Korzika szigetén egy díszított nyújtották át neki, a tört kihúzta tokjából

és fenyegetően Olaszország felé mutatott vele.

A Regime Fascista megállapítja, hogy ez a gesztus még fenyegetőbbé tette az olasz-francia feszültséget.

PÉNTEKTŐL KEZDŐDŐLEG!

A SCALA slágermoziban

Egy titokzatos szépasszony regénye!

A másodviragzás

Hasonnevű színdarab után, a főszerepben
LIL DAGOVER és PAUL HARTMANN

Pénteken délelőtt 11 órakor: Harry Baur
„SÁMSON”

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Leo Slezak
„DUNAKERINGÓ”

Csütörtökön zenetiltalom miatt nincs előadás!

LÉGY NÉPSZERŰ!

MINDENKI MEGTANULHATJA A SIKER TITKÁT

London. „Valamennyiünkben megvan a hajlandóság arra, hogy irigyljük szerencsés emberársainkat, akiket a sors kegye ragyogó szépséggel és kiválósággal áldott meg és akiket éppen e tulajdonságaiknál fogva mindenki rajong...”

Ezzel a szavakkal vezeti be rendkívül érdekes cikkét a londoni „The psychologist”, a továbbiakban pedig elmondja azokat a lehetőségeket, amelyeknek segítségével mindenki eljuthat azokhoz a népszerűségekhez, amit annyira irigyl szép és kiváló embertársaitól.

Minden épkézláb ember, még ha a legszürkébb külsejű is, szerí tehet a népszerűsége — írja a cikk. — Szépség és ragyogás nélkül is elérhetjük azt. Egy kis pszichológia segítségével elérhetjük ezt, hogy

elragadónak fog bennünket mindenki találni és mindenki vágyai fog a társaságunkra.

Mindenekelőtt gondolkozzunk azon, hogy kik azok az emberek, akikkel mi szívesen vagyunk együtt. Kik azok a kellemes és bizalmat gerjesztő vidám emberek, akiknek társaságában jól érezzük magunkat.

EGYÉNES ÉS MEGBIZHATÓ

Mindenki népszerű lehet, aki kellően figyelembe veszi embertársait és aki egyenes ember, mert egyenesnek és megbízhatónak kell lenni ahhoz, hogy valaki tartósan népszerű legyen és szociális érzékének is kell lennie az illetőnek.

A világ legegyszerűbb dolga a népszerűség követelményeinek eleget tenni — csak nem szabad megfelekedni róla.

A legelengedhetetlenebb feltétele a népszerűségnek az, hogy az ember feledkezék magáról. Vagyis: ne beszéljen soha önmagáról, ne beszéljen ügyes bajos dolgairól, ne beszéljen cselekedeteiről, ötleteiről, gondolatairól, mert ezek rém kevéssé érdeklik az embereket.

HALGASS!

Ha az ember nem beszél önmagáról, akkor ideje jut ahhoz, hogy hallgassa a szomszédját. Még hozzá érdeklődéssel hallgassa. Ha pedig ér-

EGYÉNISÉG

No lám, ugy-e hogy egyikük se valami ragyogó szépség. És mégis nagyon szívesen vagyunk velük együtt, mert egyéniségük van.

Meg kell állapítani, hogy kétféle egyéniség van. Az egyik egyéniség túlságosan erős ahhoz, hogy társadalmilag élvezhető legyen, a másik fajta egyéniség azonban nem annyira önálló törekvésű, hogy zavaróan hatna a társaságban, viszont eléggé erős ahhoz, hogy vonzó legyen az emberek számára.

Társaságban azoknak az embereknek van sikerük, azok az emberek népszerűek, akik

mindig kedvesen tudnak mosolyogni mindenkire,

akik mindig figyelmesen végighallgatják a hozzászólókat, akik „mindenben benne vannak”. Ezek népszerűek még akkor is, ha soha életükben nem mondanak valami ragyogó szellemességeket. Népszerűek, mert kedvesek és az emberek ugyanis tudják azt általában, hogy nem várhatják azt, hogy lépten-nyomon zseniális aranyigazságokat mondó emberekkel találkozzanak össze.

deklődéssel hallgatja a szomszéd mondanivalóját, akkor a szomszéd nagyon kellemesen fogja találni az együttlétét és ahelyett, hogy — mint eddig — kerülni igyekezzék, egyre többet akar majd együtt lenni vele.

Soha ne legyen toladó a népszerűsége törekvő ember! Soha ne tolja előtérbe saját személyét. Ne hangoztassa, hogy ő milyen nagy ember, mert ha tényleg nagy ember, akkor az ugyanis kiderül róla. Az emberek utálják az önteltséget!

NE LÉGY ÖNTELT

Ha tudod magadról, hogy jó külsejű vagy, — ne hirdesd ezt. Általában tanúd meg, hogy az önteltség a világ legcsúnyább tulajdonsága és csak szűk lókörül, alacsony intelligenciájú emberek önteltek.

Ha napirendre tudsz térni önmagad fölött,

Amerikai újságíró a Vatikán életéről

A Vatikánnak is megvan a maga sajtója, külön hivatalos lapja és sajtóirodája, de a világi sajtó képviselői előtt sem zárkózik el. Tizennyolc évvel ezelőtt nyitlak meg a Vatikán kapui a nyilvánosságnak egy kiváltságos képviselője előtt. A pápa legmagasabb hozzájárulásával engedélyt kapott a Vatikán területén újságírói hivatala gyakorlására Thomas B. Morgan, tekintélyes amerikai újságíró, akit mint két nagy amerikai hírlapügynökség képviselőjét akkreditáltak a Vatikán. Ez a két hatalmas újságtársaság az rendszeresen tudósítást a világsajtónak a pápai állam eseményeiről.

Nehéz feladat elé állította a pápa kivételes engedély Morgant, akinek alkama nyílt látni és hallani sok olyat, ami világi megfigyelő elől addig el volt zárva és az újságíróknak sokszor nagy küzdelmet kellett vívni önmagában a pápai bizalom kötelezte diszkréciójával. Morgan az éleseszi diplomata és a gentleman bölcs tapintatával mindig meg tudta vonni azt a határt, ameddig a magas egyházi szemponatok sérelme nélkül a világ tájékoztatása terén eimehet.

Most, hogy közel két évtizedes sikeres működés után visszavonulni készül, megírta emlékezéseit vatikáni újságíróskodásáról. A könyv bizalmas részleteiről arról tanuskodnak, hogy a pápai állam zárkózott falai között, nagy otthonosságra tett szert, bizalmába fogadta mindenki, a legmagasabb méltóságtól a legszerényebb funkcionáriusig. Maga a pápa is megkülönböztetett módon bánt vele. Első és egyetlen interjúját újságíró számára neki adta 1929-ben.

Igen érdekesek a pápai udvar életéről szóló részletek Morgan emlékirataiban. A vatikáni állam területéről azt mondja, alig nagyobb, mint egy jókiterjedésű golfpálya. Sehoh a világon annyi telefon nincs, mint a pápai udvar hivatalaiban. Mindenkinél az asztalára jut egy készülék. A Szentatyának is megvan a saját telefonja, sőt a száma nem is titkos, benne van a vatikáni telefonkönyvben. hogy a 101-es vonal a pápáé. Mégsem hívhatja fel őt senki. A készülék ugyanis úgy van szerkesztve, hogy

kivülről való kapcsolást nem fogad el, csak a pápa kezdeményezheti; beszélgetést erről a vonalról. A Szentatyá nemrégiben áttért a töltőtől használatára. Azzal írja alá encyklikáit, de íróasztalán azért továbbra is ott van az antik tintatartó, amelybe megszokásból néha-néha a töltőtöltet is bemártja.

A pápa nem olvas újságot, még a legátaltalább újsághasáb sem kerül az íróasztalára. Filmek vetítése a pápai udvar területén tilos. Külön fogháza is van a vatikáni államnak, amelynek azonban ezidén akadt először lakója. Négy ügyvéd áll a Vatikán rendelkezésére. A pápai udvar alkalmazottjai bőkezű szociális gondoskodásban részesülnek. Kellemetlen ügy sohasem zavarja meg a kis állam nyugalmát. Annak, akit ott alkalmaznak, családi, társadalmi és erkölcsi megbízhatósága vitán felül áll. Nagy barátja a pápa a repülésnek. Biborosainak megengedte, hogy repülőgépen is utazzanak, sőt nemrégben terbe vették, hogy a Vatikán beszeresze a maga céljaira egy helikoptert.

Amikor XV. Benedek pápa elhunyt, Morgannak megengedték, hogy belépjen a betegszobába és megcsókolta a halálközeli Szentatyá selyem házi papucsában pihenő lábát. Ott volt, amikor az orvosok megállapították a halált és Gasparri bíboros hivatalosan közölte a Szentatyá elhunytát: „Vere Papa mortuus est”. Az éleseszi újságíró megjegyzi, hogy az ősrégi hagyomány, ahogyan azelőtt a pápa haláláról meggyőződési szoktak, ez alkalommal már nem volt gyakorlatban. Ez a szertartás abból állott, hogy a legidősebb bíboros egy kis ezüst kalapáccsal három kopogtatást a pápa homlokán, keresztnevének szolította. Ha a harmadik felszólításra sem kapott választ, akkor hivatalosan megállapították a halál bekövetkezését.

Érdekes részleteket beszél el az újságíró a pápai fogadásokról. Elmondja többek közt, mennyire örül azoknak a színes, változatos küldöttségeknek, zárandokcsapának, amelyek a világ minden tájáról özönlének Rómába. Mint kedves epizódot említi, hogy különösen megszerette a pápa az amerikai tengerészeti akadémia fiatal tisztjelöltjeit, akik az amerikai szokás szerint kilenc „Navys” és három „Szentatyá” kiáltással üdvözlik, amikor kihallgatásra megjelennek előtte. XI. Piu csupa mosolygás volt, amikor pár év előtt először hangzott fel a jó-

HOTEL RIO

BUDAPESTEN VII., Kürt. ucca 6 sz.

(Pátia-kávéház mögött.)
1938-ban épült!
Hideg-meleg folyóvíz. Ragyogó tisztaság.
Mérsékelt árak!

ha megtanulod, hogy tényleg nem szabad akkora fontosságot tulajdonítani önmagadnak, ha tényleg mindegy neked, hogy a vendéglőben árnyékos vagy napos helyre kerülés-e, ha tényleg figyelemmel hallgatsz szomszédod csevegését, akkor

másodpercek alatt közkedvelt ember lesz belőled és minden társaságban szeretni fognak.

Azok az emberek, akik nem közkedveltek a társaságban, rendszerint kisebbségi érzésben szenvednek és eléggé helytelen módon hibáikra való tekintettel, számúzik magukat a világból és úgy érzik, hogy sehoh nincs számukra hely. Ahelyett, hogy így gondolkoznának: ez és ez a hibám, ugylátszik nem tudok segíteni rajta. Meg fogom kísérelni elpálasztolni... De ők nem ezt teszik, csak sajnálják önmagukat és el vannak keseredve.

OLVASS!

Ha szellemileg érzéd magad gyengének, akkor fekdj nekí a könyveknek és olvass és legalább egy újságot olvass el naponta elejétől végig, hogy hozzá tudj szólni a világ eseményeihez. Ha luddalpad van, menj el egy orvoshoz és ne szenvedj miatta. Ugyanez a teendő akkor, ha mondjuk a tenyered izzad. Általában igenlően gondolkozz és ne tagadóan. Gondolj arra, hogy neked igenis van helyed ezen a földön, csak utána kell járnok egy kicsit. Gondolj arra, hogy az emberek akarnak veled együtt lenni, feltéve, ha kedves vagy hozzájuk és barátságos.

kedvű tengerészfiuk szívből feltörő meleg éljenzése. elragadtatással forult vezetőjükhöz:

— Ismétéljétek csak meg. Olyan kedves ez az üdvözlés.

És valósággal vezényelt kezével a fiuknak, akik újra meg újra élítették, amerikai tengerész szokás szerint.

Elmondja Morgan, milyen sokan küldenek ajándékot a Szentatyának. Kap bort, kenyeret, gyógyítóvizet, kegyzsereket, művészi gyertyatartókat és állatokat és főleg madarakat, remekművi kalitkában.

Külön fejezetben emlékezik meg Morgan a Vatikán szertartásairól. A szentéavatás fenséges és felejtethetlen szertartásáról azt mondja, hogy majdnem olyan kompilkált és szigorú szabályokhoz kötött, mint az angol koronázás. De sohasem tartanak belőle próbát. Szigorú egyházi előírásokból áll és ezért magának a próbának a rendezése összeegyeztethetetlen volna az egyház szokásaival. Ez a fenséges megható szertartás oly ritkán fordul elő, hogy azok, akik résztvesznek benne — a pápa és a bíborosi kolégium kivételével —, sohasem ugyanazok. Mégis tökéletesnek kell lennie a szertartásnak, mintha minden egyes résztvevő gyakorlatból ismerné, vagy egy belső, örökös impulzus adna állandó utasítást.

Érdekes részleteket mesél el a pápa fiatalkoráról is. Morgan kéiszer járt Desióban, ahol a pápa született. Ott ma is csak úgy említk, mint Ratti pápát, Ratti bíborost, vagy csak, mint Ratti Achillest.

A pápa egészségi állapotáról megjegyzi Morgan, hogy XI Piu valósággal dogmává tette, hogy neki nem szabad betegeskednie. Amikor Schalotti bíboros a mult évben azt a tanácsot kockáztatta meg, hogy a pápának pihennie kellene, a Szentatyá nagyon megnehezelt ezért.

— A jó Isten sok értékes tulajdonsággal áldott meg — mondta neki —, de világos ítélőképességgel nem büszkélkedhetsz.

Ugyanígy járt az a szerzetes is, aki elég bátor volt ahhoz, hogy a pápát arra figyelmeztesse, hogy kimélje a lábait.

— Ó, sose bántson téged az én bénaságom. A jó Isten és én viseljük majd az ezzel járó felelősséget.

Okos háborúk

A nagy világ tele van háborús hírekkel. Miután itthon is van bőven, ami foglalkoztatja idegeinket, nagyon jó, hogy nem értesülünk a külföldi, „rém-hírekről”, melyekben nekem az a elgémesebb, hogy mindegyik ország gyengének tartja a másikat. Elképesztő adatokat közölnek egymásnak a haderejéről, mely csak méreteiben nagy, de igen sok felszerelésében és erkölcsi tényezőiben szegényes. A veszekedésre való csábítás mindig akkor legnagyobb, amikor azt hisszük, hogy a másik fél gyengébb... Ha ebben tévednek, az eredmény: „hosszu háború”.

A modern háboru borzalmaikat meglehetősen ismeri az is, aki csak olvasott a háboruról, de nem vett részt benne. Azonban, hogy milyen lenne most egy háború, azt senki sem tudja. Az 1897-iki görög-török háboru csak játék volt az 1914-ikihez képest, — tizenhét év alatt annyira tökéletesedett a hadvezetés tudománya. A világháboru óta elmúlt negyedszázad alatt bizonyosan még jobban tökéletesedett a hadviselés, — ma már nem dolgoznának az 1914—1918-iki „elavult” módszerekkel.

Azonban én nem tudom, muszáj-e háborunak okvetlenül olyan nagyon borzalmasnak lennie? Nem lehetne-e a népek érdekösszeültözéseiket másként is elintézni?

A százéves háboruban történt, most hirtelen nem jut eszembe, hogy melyik csatában; az angol és a francia sereg már felsorakozott egymás ellen, (lehetett vagy ötszázan) és mikor készen voltak, a francia hadvezér előlépett és átkiáltott az ellenfelhez, miközben leemelte kalapját és udvariasan meghajolt...

— Az angol uraké az első lövés...

Udvariasak, finomak, urak voltak még a csatában is! Nem is csodálom, hiszen akkor még nem ért véget a lovagkor.

Kínában 1911-ben halt meg az özvegy anyacsászné. Kár érte, mert nagyon derék asszonyság volt. Neki is voltak háborúi, de mikor fájt a feje, akkor nem volt szabad ágyuzni. Ha seregei egy várat ostromoltak, minden negyedik nap pihenőt kellett tartaniuk és a pihenő napokon a császárné az ostromlott városba száz meg száz kosarat küldött, telve enniválókba és édességekkel az ostromoltak feleségei és gyermekei számára...

Tetszik tudni, hol van Mong Mao? India északkeleti határán. Több apró „állam” összefogása ez a név. Ahol sok az apró állam, ott a népek nem szeretik egymást. Ha pedig nem szeretik egymást, akkor néha háboruszkodnak. De nem úgy, mint mi, európaiak, hiszen csak bambusz botokkal és dárdaikkal hadakoznak. Óriási lármával egymásra rohannak és mihielyt valaki megsebesül, vége a háborúnak. „Első vérre” megy a háború és aki vérezett, az a vesztes. De nem sietik el a dolgot mert szerintük például naplemente után becsületes ember nem veszekedik. Estefelé az ellenséges frontról számos harcos átjön és azt mondja:

— Haza akarunk menni a feleségünkhöz...

Átengedik és másnap reggel visszaengedik őket.

Tisztelettel kérdelem: kik a civilizálatlan emberek: ezek-e, vagy mi?

San Domingóban az utolsó polgárháború alkalmával a felkelők el akartak foglalni egy kikötővárost. Miután számos amerikai cég is van abban a városban, egy amerikai hadihajó ott szokott tartózkodni a kikötőben.

Mielőtt a város ostroma megkezdődött volna, az amerikai kapitány felhívta a hajóra az ellenséges felek vezéreit és így szólt hozzájuk:

— Uraim, nem is szólva arról, hogy a lövöldözés kárt tehetne az épületekben, bizonyos, hogy megbénítaná az üzleti forgalmat. Nincs tehát semmi értelme annak, hogy a várost megrohanják. A város mögött van egy szép, tágas mező, méltóztatásan ott csatázni és aki győz, legyen azé a város.

A harcias négerek ezt belátták, megvitták a csatát a mezőn és a győztes fél birtokba vette a várost. Azok, akik nem akartak veszekedni, nem szenvedtek semmi kárt.

De tudok ennél még szebb történetet is.

Az amerikai polgárháboru idején Maryland államban a front közelében, de a déli oldalon lakott dr. Mudd. Az északi frontról gyakran ájtott hozzá néhány tiszt, aki valami kémet nyomozott. A kéme nyomozása sokáig szokott tartani, mert huzamos megfigyeléseket igényel. Miután dr. Mudd nagyon szeretett kártyázni, a tiszték rendszerint vacsorára marasztalta és egy kis kártyázásra. Egyszer, vacsorautáni kártyázás közben, azt mondja dr. Mudd a tisztéknek:

— Na, tegnap este megjött a kémjük!... Borzasztóan fáradt volt és nagyon ki volt éhezve. Jól lakattam és azután befektettem az egyik vendégszobába.

A tiszték felugrottak az asztaltól és izgatottan kérdezték:

— Mikor menj el? Merre?

FEJFAJÁSNÁL, GRIPPÁNÁL, NEVRALGIÁNNÁL

JAWOL

A temesvári kereskedelmi és iparkamara tájékoztató közlése az új cégtörvény rendelkezéseivel kapcsolatban

A Monitorul Oficial december tizenötödikén megjelent száma részletes intézkedéseket közöl a cégjegyzői törvény módosítására, illetve kiegészítésére vonatkozólag. A 4309. szám alatt megjelent rendeltörvény végrehajtási utasítása még nem jelent meg és ennek megjelenéséig

a temesvári kereskedelmi és iparkamara minden egyes vitás esetben felterjesztéssel fordult illetékes hatóságához.

A felterjesztett konkrét esetekben válasz még nem érkezett és ezekben valószínűleg a végrehajtási utasítás adja meg a fevilágosító magyarázatot. A temesvári kamara a cégjegyzői törvény szóbanforgó módosításaira vonatkozólag a következő tájékoztató közlést adja:

A cégeknek bejegyzése a jövőben két részből áll. Az első rész az új törvény által előírt működési engedélynek a megszerzéséből áll, a másik rész pedig ezen engedély alapján a cégjegyzői hivatalnál való cégjegyzést jelenti.

A cégjegyzői hivatal addig nem jegyezhet be semmiféle céget, amíg az illető cég az említett működési engedélyt be nem mutatja.

A cég jövőbeli működése szempontjából tehát ezen engedély megszerzése életbevágóan fontos és a következőképpen szereshető meg. Az érdekelt kereskedő, vagy vállalat a kereskedelmi és iparkamaránál kérvényt nyújt be és ebben kéri, hogy a kamara a saját véleményezésével együtt terjessze ezt a kérvényt az összes mellékletekkel együtt az új törvényben létesített bizottság elé a működési engedély megadása céljából. A kamarához benyújtandó ezen kérvényhez csatolandó: az állampolgársági bizonyítvány, a születési bizonyítvány, iskolai bizonyítvány, amely igazolja, hogy az illető legalább az elemi iskolát (hét osztály) elvégezte, a gyakorlat igazolása, amelyben a kérvényező igazolja, hogy a szakmában egy-öt évi gyakorlattal bír. A gyakorlatot igazolni lehet a képviselő, bizományos, kereskedelmi tisztviselő, vagy szakmájában gyanánt eltöltött szolgálati idővel. A gyakorlatot a kamara bizonyítványával kell igazolni és ezt a bizonyítványt a kamara az illető cég nyilatkozata alapján adja ki. Ajánlatos, hogy ez a cégnyilatkozat láttamozva legyen a betegsegélyző pénztártól, vagy az adóhivaltól.

Igazolni kell ügyészségi bizonyítvánnyal a büntetlen előéletét.

Csatolni kell ezeken kívül még a kérvényező az illetékes cégjegyzői hivaltól egy kivonatot, amely szerint az illető már volt kereskedő, vagy pedig a kereskedelmi kamarák országos szövetségétől egy bizonyítvány arról, hogy az illető eddig még nem folytatott semmiféle kereskedelmi gyakorlatot. Ezt a bizonyítványt az illetékes kamara utján kell kérni. Ha az illető házas,

házasági kivonatot is csatolni kell.

A kereskedelmi és iparkamara azután a most felsorolt mellékletekkel felszerelt kérvényt saját véleményezésével együtt az új törvény által kinevezett bizottság elé terjeszti, amely azután

dönt a működési engedély megadására, vagy megtagadására tárgyában.

A bizottságnak ezen döntése ellen tizenöt napon

— Dehogy ment el, felelte dr. Mudd, még most is itt van, alszik fenn az emeleten.

— Azonnal el kell fogni! — mondották a tiszték.

— Ugyan, hogy beszélnek ilyen bolondot? — kérdezte dr. Mudd. — Elfogni az én házamban az én vendégemet?! Egy ujjal sem nyulhatnak hozzá! Különben is, uraim, csatázunk most, vagy kártyá-

belül felebezzéssel lehet élni és a fellebbezést a kamarára illetékes itélőtábla sürgősen letárgyalja. A bizottságnak döntése kötelező egy cégjegyzői hivatalra, mint a törvényszékre. A törvényszék a jövőben nem fogja kimondani kereskedelmi vállalatnak a megalakulását addig, amíg a működési engedélyt be nem mutatják. Az említett bizottságnak tagjai: egy táblabíró, vagy a törvényszék főelnöke, mint elnök, továbbá a királyi helytartóság kamaráinak egy képviselője, az érdektestületek, a nemzetgazdasági minisztérium és a Nemzeti Bank egy-egy képviselője. A bizottsági tagság három évre szól.

Az egy-öt évi gyakorlat igazolása alól fel vannak mentve:

az elhalt kereskedő szülei, felesége és gyermekei, azon községbeli kereskedők, akik legalább egy év óta folytatnak kereskedelmet és a városban akarnak céget létesíteni, azon községbeli lakosok, akik földművesek, vagy iparosok és ezekben a községekben akarnak kereskedelmi folytatni, valamint a városok periferiáján lakó földművesek és mesteremberek, akik ott, vagy a szomszédos községekben akarnak kereskedelmet folytatni, továbbá azok, akik igazolják, hogy legalább két éven át élelmészeti cikkeivel való házalókereskedelmet folytattak a városokban, valamint akiknek főfoglalkozása bármilyen mezőgazdasági termék eladása, végül pedig azok, akiket a minisztérium felment a gyakorlatot igazoló ezen bizonyítvány alól. Ezt a felmentvényt is az illetékes kamara utján kell kérni.

Az iskolai végzettséget, a kereskedelmi gyakorlatot és a büntetlen előéletet igazolni kell még a következőknek is: az egyéni és társas cégek megbízottai és elvezetői, az ügynökségek és fiókok vezetői, a betéti és közkereseti társaságok tulajdonosai és vezetői, a részvénytársaságok igazgatói, az üzleti engedményezettek. Az iskolai végzettség és a büntetlen előélet igazolandó a részvénytársaságok alapítóinál és igazgatóság tagjainál is.

A törvény rendelkezéseinek be nem tartása szigorú büntetést von maga után

Tízezer leitől százezer leig terjedő pénzbüntetés és hat hónaptól egy évig terjedő fogságbüntetés vár azokra, akik kereskedelmet folytatnak anélkül, hogy a működési engedélyt megkapták volna, vagy azt más név alatt szerezték meg, akik más kereskedelmet folytatnak, mint amilyenre engedélyt kaptak és végül azok, akik a működési engedély elnyerése alkalmával olyan általuk ismert adatokat hallgattak el, amelyek kizárták az engedély megadását.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara ideiglenes bizottsága Giurcaneanu elnök elnöklése alatt ülést tartott, amely szintén foglalkozott az új cégtörvénnyel. Eratila Ion főtitkár előterjesztése alapján az ideiglenes bizottság megállapította azokat az alapelveket, amelyek a kamarai véleményezések kiadásánál mérvadóak lesznek.

Mivel a kamarai véleményezéseket a törvény értelmében annak a figyelembe vételével kell kiadni, hogy az illető szakmában új cégalapításra szükség van-e, ennél fogva a kamara elhatározta, hogy a cégjegyzői hivatal lajstromait ennek a célnak megfelelően, pár nap alatt kiegészíti.

zunk? Ki oszt?...

Tovább kártyáztak, reggelig. Reggel hatkor felkeltették a kémet és egy órai időt engedtek neki a menekülésre. Hét órakor megkezdtek az üldözését, — de akkor már bottal üthették a nyomát.

Mi ebből a tanulság? Az, hogy nem kell szidni a régi jó időket; régente minden jobb volt, még a háboru is

Ezt látjuk a csillagokból...

Mit mutat a horoszkop az 1939-es évre. — Háborús veszélyek, forrongások, bel- és külpolitikai zavarok

Csillagászati szempontból 1939. a tisztulás esztendeje. Az utóbbi évek zavaros jelenségei után a horoszkop — nem minden veszélyes és zavaros mellékállomás után — tisztul. A háború kérdésére a csillagászat nem ad egyöntetű választ. Erőszakosságok, államférfiak bukása és belső nyugtalanságok mély politikai változásokat idéznek elő. A döntő összejutások horoszkopja csak 1940-re jelentkeznek, bár lehet, hogy az 1939. év részeseiméinek hatása előbb váltja ki a várható eseményeket.

Gazdaságilag: nőnek a valutáris nehézségek, a munkanélküliség és az adóteher.

Feltűnően világos a világszemléleti horoszkop. Itt az asztrológiai előrelátás az igazi vallásos érzés erősödését mutatja. A világszemlélet fellikerekedik a politikán, sőt a gazdasági életben is. 1939-ben olyan erkölcsisztulási folyamat keletkezik, amely a következő évekre is kiterjed és csak évek múlva nyer megnyugvást.

NÉMETORSZÁG

horoszkopja döntő eseményeket jelentő konstellációt mutat. Hitler kancellár személyes horoszkopja — amely tavaly márciusra és szeptemberre az erőszak zónáját mutatta, 1939. első felében többször mutat erőszakot, de ezáltal veszélyes zónák mellett, nem úgy, mint a múlt évben, ahol az erőszak képét nem zavarta más konstelláció.

Az év második felében belső zavarok, magas személyiségek bukása, a Reichtag és párt-szervezetek feloszlata jelentkezik. Pártvezérek hitlensége, a nép elégedetlensége és az utóbbi egyre erősebb mértéket ölt. Gazdaságilag javulás nem várható, a gazdasági élet a normális konstellációba nem jut.

FRANCIAORSZÁG

horoszkopja kedvezőbb, mint 1938-ban volt. A Daladier-kormány a mai összetételében nem éri el a tavaszt. Stabilabb kormány váltja fel, amely alatt a belpolitikai élet egészségesebbé válik. Ebben része van valami „kis tábornoknak”. Külpolitikai: 1939. első felében éppen olyan konstelláció mutatkozik, mint az 1938-ban volt, amelyről később kiderült, hogy München jelentette. Az év második felében a helyzet hasonlít hatatlanul javul. A pártok új csoportosulása je-

lentkezik, a régi jobboldal és szélső baloldali formorzódódik, új pártalakulás várható.

ANGLIA

horoszkopja egyáltalában nem kedvező. Súlyos bel- és külpolitikai, gazdasági viharok, mélyreható változások. Az év első negyedében kormányváltás, nyomban ezután meghal egy kiváló államférfi, akinek politikája 1938. második felében döntő volt. Általában 1939-ben az angol politikai élet több vezető tagja fog elhunyni. Anglia külpolitikája súlyos erkölcsi és anyagi kudarcokat szenved. A borus kép az év végéig nem tűnik el, csak 1940-ben kerül felül Anglia a veszélyzónán, amely az empiret alaposan megvázza.

A gazdasági élet válságba jut, de az év második felében a belpolitikai fordulat befolyása nyomán — javul.

OROSZORSZÁG

horoszkopja éppen olyan borus, mint Angliáé, de semmi tisztulást nem mutat az év végéig sem. Külső és belső veszélyek, Sztalin élete többször nagy veszélyben forog, forradalmi és háborús kilátások, elemi csapások.

JAPÁN

kilátásai még sötétebbek. Gazdasági zavarok, külső befolyás folytán a kínai háború Japánra kedvezőtlen fordulatot vesz.

SPANYOLORSZÁG

helyzete kedvező speciumot mutat. Egyik fél sem győz, de a békekötés mindkét fél megelégedésére megtörténik.

OLASZORSZÁG

a háborús befolyás tetőpontjára jut, veszedelmes kisugárzókkal Mussolinire nézve, amelyek közvetlen veszedelmet jelentenek. Az eredménykilátások csekélyek, inkább zavarokat okoznak a belpolitikai konstellációban.

AZ U. S. A.

aspectuuma erős, de ellentmondó, főleg belpolitikai tekintetben. Külpolitikában feszültség, az év végéig fokozódó tendenciával.

— Az ujév elején ezt látják a csillagokból és most jönnek az események, amelyeket egy éven át látnak felettünk a csillagok . . .

A Fidzsi-szigetek két titkát tisztázza egy amerikai tudós

Rejtélyes vallási szertartás, amelyet nehéz megmagyarázni

Newyorkból jelentik: Charles Kellogg, az ismert amerikai kutató januárban expedíciója élén elindul a Fidzsi szigetekre, ahol két tudományos rejtélyt akar felderíteni: a Fidzsi szigetek lakóinak híres „parázson járását”, továbbá a benszüllötték különös hirádsi módszerét. A Fidzsi szigetek lakóinak „parázson járását” számos tudós vette már vizsgálat alá, de idáig senkinek sem sikerült megfejtenie a rejtélyt. A benszüllötték a legnagyobb lelki nyugalommal

meztitláb keresztlésztálnak egy fehérén izzó kövekkel telt árkon,

amely olyan hőséget áraszt, hogy fehér ember még a közelébe sem mehet anélkül, hogy súlyos égési sebeket ne szenvedne. Charles Kellogg 1925-ben már járt a Fidzsi-szigeteken és akkor megfigyelte ezt a szertartást. A benszüllötték nem szívesen beszélnek a dologról, de a tudósoknak annyit mégis csak sikerült megállapítaniok, hogy vallási szertartásról van szó. Bárki résztvehet a benszüllötték közül a szertartáson, de fehér embernek csak egész kivételes esetekben engedik meg, hogy végignézzék az ünnepségeket. Két nap és két éjszaka tüzesítik a köveket, míg végre fehér izzásba jutnak. Maga a szertartás ezzel szemben mindössze félóra noszat tart. Kellogg előadása szerint a benszüllötték mezíten lábukra száraz mohát kötnek, azután szép lassan átsétálnak a 12 méter széles árkon, amelyen fehérén izzanak a tüzes kövek. Pokoli hőség árad a gödörből, a benszüllötték lábán ennek ellenére sem hagy nyomot a tűz, sőt még a moha-csomók sem perzselődnek meg.

Amikor Kellogg 13 év előtt először volt szemtanúja a szertartásnak, éppen egy fiatal lányt avattak fel, akinek ez volt az első ilyen kísérlete. A lányka háromszor is átsétált a fehérén izzó köveken, majd mosolygva Kellogg-hoz lépett és megmutatta, hogy a talpán nem

látszanak égési nyomok. Kellogg megpróbált közelebb menni, de az izzó kövek olyan pokoli hőséget árasztottak, hogy képtelen volt 12 méternél közelebb menni. Kellogg, aki nem akart hinni a szemének, az árokba dobott egy ócska cipőt. A cipő pillanatok alatt lángot fogott és elégett. Az amerikai tudós véleménye szerint a Fidzsi szigetek lakóinak van valami különleges képességük, amellyel testüket a meleggél szemben érzéktelenné tudják tenni. Kellogg száz hőmérőt vizsgált meg, melyeket

részben a forró parázson helyez el, részben a benszüllötték lábára köt.

Azt reméli, hogy így talán meg tudja fejteni a rejtélyt, mert ha a benszüllötték valóban olyan erők föléb rendelkeznek, hogy a hőséget testük közelében csökkenti tudják, akkor ezt a hőmérők pontosan jelezni fogják.

Az amerikai tudós utazásának másik célja az, hogy felderítse a benszüllötték híres hirádsi eszközének, a „lali”-nak a titkát. A „lali” kivájt fatörzs, melynek segítségével a Fidzsi-szigetek lakói 280 kilométer távolságra is üzenetet tudnak váltani. Kellogg már első útjáról hazahozott két „lali”-t és kaliforniai birókán megtanulta a kezelési módot is. A kisebb „lali”-t koptatva, nyolc- kilenc kilométer távolságra tudott jeleket leadni. A nagyobbik „lali” segítségével husz kilométernyire tudott üzeni. Ezeket a kivájt fatörzseket különben szabályozni lehet aszerint, hogy milyen távolságra akar az ember üzeni. Ha nem akarjuk, hogy távolabb is meghallják a „lali” hangját, vizet kell töltenünk a belsejébe. Aszerint, hogy több vagy kevesebb vízzel töltjük meg a „lali”-t, a hang kisebb vagy nagyobb távolságra visz. Kellogg szeretné megállapítani, hogy a benszüllötték milyen elvek alapján készítik hirádszereimüket.

Védőbeszéd margójára egy antiszemita fölött

Merőben szokatlan, hogy egy zsidó napilap egy faji szempontból elfogult — ne kertejlünk — közismerten kérelhetetlen antiszemita ísmert egyéniség fogadatlan prókatorjául szegődjék . . . — írja az Uj Kelet című közismerten cionista napilap „Védőbeszéd egy antiszemita fölött” című cikkében. A melyben — úgy mondja — megvédi Scheffler Ferenc főtisztelendő urat, aki ezidőszerint két éves büntetését tölti a kolozsvári katonai törvényszék fogházában. „Megvédi a Neamul Románesc egy cikke ellen, melyben ez a bucarestii lap Schefflert zsidónak mondja. Az Uj Kelet Scheffler helyett tiltakozik, hogy a főtisztelendő urat zsidónak mondják. Nem tudjuk, azért teszi-e, mert ő nem akarja egy pillanatig sem, hogy Scheffler zsidóként szerepeljen a közvélemény előtt, vagy pedig Scheffler érdekében gondolja jónak a cáfolatot. Bizonyos, azonban, hogy a cáfolat és a hozzáfűzött „védelmi” kommentár minden egyéb, csak nem megvédés. Ha a zsidóságot gondolja olyan vádnak, mely ellen Schefflert meg kell védenie, úgy ez felesleges, ha pedig egyéb vádak ellen emel védőpajzsot, úgy szegény Schefflernek ez bizony fájóbb öröm bunál, ahogyan a költő zengi. Mindaz, amit jónak lát felhozni Scheffler védelmére, denunciació-szagú. Hogy hitlerista eszmék terjesztője volt Romániában, hogy nem is olyan nagyon ártatlan, mert hiszen „Németországban Schefflerhez hasonló, hitbuzgó katolikus papok százaikt vetik — ártatlanabban — börtönbe”.

Vannak zsidók, akik nem szeretik, csak a zsidókat, sőt ezek között is válogatnak, aszerint, hogy cionisták-e és hány százalékosan azok. Például az Uj Kelet. Vannak nemzsidók, akik nem szeretik a zsidókat, legfeljebb arabokkal keverve, de úgy sem nagyon. Ezek az antiszemíták. Vannak aztán zsidók és nemzsidók is, akik nem azt nézik elsősorban, hogy valaki megkapta-e a keresztvizet és mikor kapta, hanem aszerint becsülik, hogy milyen emberi erényekben bővelkedik az illető. A nemzeti vagy felekezeti hovatartozandóság fölött meg tudják, mert meg akarják látni az emberben az embert is. Elsősorban az embert. Ezek az ugynevezett humanisták kiveszöfélében levő fajához tartoznak. Akiknek fáj az, ha Oroszországban, vagy Mexikóban, vagy Spanyolországban válogatott megkínóztatások után falhoz állítják a papokat, vagy apácákat, akik nem örülnek annak, ha „Németországban Schefflerhez hasonló hitbuzgó katolikus papok százaikt vetik börtönbe”, de nem vigadnak akkor sem, ha azt olvassák az újságban, hogy Palesztinában akár zsidók, akár arabok estek merényleteknek áldozatul, sőt emberi együttérzést tudnak tanusítani például Scheffler iránt is, aki „ezidőszerint két éves büntetését tölti a kolozsvári katonai törvényszék fogházában”.

Vannak még ilyenek, ha az Uj Kelet talán nem is akarja ezt tudomásul venni. És ha jónak is látta „fogadatlan prókatorként” egyet ütni azon a Scheffleren, aki „nem tud védekezni, nem tud a legmélyebb felháborodás hangján tiltakozni”. És nem tud tiltakozni az a lap sem, amelynek kiadóvállalatát igazgatta, mer: az megjelenésében „ezidőszerint” akadályozva van. Nekünk nem az a célunk, mint az Uj Keletnek, hogy Schefflert megvédjük. Lehet rokonszenves vagy kevésbé rokonszenves, mint „közéleti férfiú”, de ez nem ok arra, hogy hasonló utakra tévedjünk, mint laptársunk, amelyre talán inkább lehetne azt mondani, hogy palesztinai és cionista érdekeket szolgál, mint azt, hogy a különben nem Scheffler által irányított — ezt tudhatná az Uj Kelet is — Magyar Lapok a „nácizmus romániai szövösvé” volt. Nekünk semmi közösségünk nincsen Scheffler Ferencel, de az Uj Kelet „fogadatlan prókatorkodásával” szemben „emberi kötelességünknek tartjuk, hogy vétót kiáltunk egy olyan férfiú mellé, szegzett vád ellen, aki nem tud védekezni, nem tud a legmélyebb felháborodás hangján tiltakozni, némaságra van kárhóztatva, mert ezidőszerint két éves büntetését tölti a kolozsvári katonai törvényszék fogházában”, — amit azt az Uj Kelet olyan szívhezszólóan megállapítja. Le kellett ezt szögeznünk túl minden cionizmuson vagy antiszemizmuson.

DÉLIHIRLAP
automata telefonszáma: 28-10.

Egyetlen nő, akire Hitler hallgat...

A budapesti Richter-lány kalandos életútja a fogorvosi lakástól Reinhardt kastélyáig. — Hohenlohe-Waldenburg hercegné szerepe a lord Runciman-küldetésben

Salzburg. „Hohenlohe-Waldenburg hercegnő tisztelettel meghívja csütörtök délután 5 órakor Leopoldskroneban tartandó 5 órás teájára“.

Néhány hónap óta az előkelő salzburgi szállodákban megszálló külföldiek vacsoraasztalán fekszik ez a névjegy. A legtöbb vendégnek csak sejtelve van arról, kicsoda az a kedves hercegnő, aki ismeretlenül téra hívja és azok, akik nem restek arra, hogy kíváncsiságukat kielégítsék, nem is csalódnak. Leopoldskrone festői helyen fekszik, néhány kilométerre Salzburgtól és itt van Max Reinhardtnek kastélya és birtoka, amelyet a német állam zár alá vett és egyelőre — nem tudni mi címen — használatba adott Ho-

henlohe-Waldenburg hercegnének. A kastélyból semmit, de semmit sem vitt el Reinhardt, tehát

olt vannak a nagyértékű kincsek: porcellánok, műemekek, könyvritkaságok, amelyeket az egykori házigazda annyi gondnal szedett össze.

A veszülék feketemárványainak izléses összeállítását, a gyönyörű park még a legdizdagabb amerikaiakat is elragadja. Ez volt az a hely tehát, ahol a salzburgi játékok ötletei keletkeztek, ahol állandó tanyája volt a salzburgi vezérkar, ahol Toscanini, Lotte Lehman, Stefan Zweig, Hoffmannsthal táborának.

Nagy európai játék után — salzburgi játékok

Miért éppen Leopoldskrone? És miért éppen Hohenlohe-Waldenburg? Ez a kérdés összefügg a salzburgi játékokkal. A nyilvánosság úgy tudja, hogy a hercegnének a szepemberi, rejtelmes diplomáciai működés után, most az a feladat jutott ki, hogy a salzburgi játékok sikerét előkészítse. Az elmúlt évben — tehát az Anschlusz utáni hónapokban, — a salzburgi játékok kudarcot vallottak, mert egy tizedrészt annyi látogatója volt, mint 1937-ben. Hitler kancellár mindenképpen vissza akarja szerezni a szép kis barokk- város régi hírnevét és azért küldötte Salzburg közelében azt a nőt, akire ma egyedül hallgat, hogy megszervezze a salzburgi játékok nézőközönségét és a Salzkammergut előkelő látogatói, akik holmi politikai csemegére számítnak,

a leopoldskronei teán egybe, sem hallanak, mint az 1939. év programjának magasztalását.

Kérdéses, hogy vajon ez a diszkrét utazási propaganda meg teszi-e a hatását és a kastély urnőjének meghívását elfogadják-e? De kérdéses az is, hogy vajon a hercegnő a nyáron még Leopoldskroneban lesz és nem szőlőjék-e el onnan bizonyos feladatokat, amelyekkel ismét a nagy európai sakkjáték döntő figurájává lesz.

A HERCEG ÉS A BALKIRÁLYNŐ

Akik meglátogatják, meggyőződnek róla, hogy Hohenlohe-Waldenburg hercegnő, a vöröshaju 46 éves asszony rendkívül értelmes, intelligens és főleg ennek és semmi másnak nem köszönheti nagy társasági sikereit. Leányneve Richter Stefánia, egy budapesti fogorvosnak a leánya. Származása körül bizonyos homály van. Tény az, hogy Stefánia kereszténynek született,

Első feladat: Danzig

A válás után a hercegné Passyban, tehát Páris mellett telepedett le és szalonjában előkelő társaság fordult meg. Egyre-másra amerikaiak, németek, angolok és zsidók. Ebben az időben a legjobb barátja Solly Joel, egy angol zsidó sportman, aki a fél Délamerika, tehát sok gyémántbánya tulajdonosa volt. Másik bizalmasa John B. Warden olajmágnás, akit Párisban sokat láttak a hercegnővel, hírhedt tékozló, aki e barátság tartama alatt meghalt és nem kis meglepetésére 4 millió dolláros vagyonát egy amerikai kórházra hagyta. Ha a hercegnének pénze volt, gondolkodás nélkül kiadta. Nem mulasztotta el az alkalmat, hogy a cannesi és biarritzi szezonokon részt vegyen, de ha nem volt pénze, akkor is jól élt. Adósságokat csinált, amelyeket végeredményben mindig rendezett. Így tartott a párisi élet, még jóval a háború után is, egészen a mostani évtized eljáráig, amikor hozzáfogott a politikai szövvények nagy művéhez. Az első politikai célkitűzése az volt, hogy befolyásos angolokat arra hangoljon, hogy adják vissza a németeknek a lengyel korridorot. Ebben az ügyben dolgozott akkor is, amikor egy francia fürdőhelyen

megismerkedett lord Rothermerével, akit szintén a korridor ügyében akart mozgósítani.

Célja az volt — nyilván német diplomáciai megbízásból —, hogy a Rothermer-lapok agitációt fejtenek ki a danzig kérdésben. Stefánia azonban valahogy eltévedett a céltól és a lord

de a fáma nem hagyta annyiban a dolgot és elkezdte szülei, nagyszülei származását. A vezér véget vetett a mendemondának, amikor

két hónappal ezelőtt a hercegnőt „dizsárjának“ nevezte ki

és ezzel megszüntek a találgatások. A vezér akarta így. A háború előtti estendőkben tünt fel Stefánia a pesti és bécsi balkonon. Nem volt kifejezett szépség, de rendkívül élénk, szellemes és úgy táncolt, mint Terpsichore. Karcsú, inkább alacsony termetű, aki leányveit főleg Bécsben töltötte. Az egyik bécsi bálon ismerkedett meg az osztrák főnemesség tagjával, egy fiatal hadnaggyal, Hohenlohe-Waldenburg Frigyes Ferenc herceggel. Ennek származása már sokkal kétségtelenebb, mint Stefániaé: az első Hohenlohé a kereszties hadjáratok idején ütöttek lovaggá és évszázadokon át nem esett folt a család becsületén. Házasságkötésekkel a Hohenlohé mindig vagyon szerzett és óriási földbirtokaik voltak Spanyolországban és Középeurópában. Ennyi lehetőségűtl elkáprázott Richter kisasszony. A háború kitörése előtt két hónappal, a Hohenlohe család minden ellenzése dacára megtörtént a házasság és a gothai Almanach következő kiadásában Frigyes Ferenc herceg neve mellé már bevezetik:

„A hercegi ház törvényei ellenére házassodott.“

Nagy szerelmek hamar kialszanak. Négy év múlva a hercegi pár már elvált, de továbbra is jóbarátok maradtak. A herceg ma elszegényedett, a Cook utazási társaság tisztviselője Budapesten. A mult nyáron mindössze 14 napos szabadságot kapott, de azt volt feleségénél, Leopoldskroneban töltötte el.

„EZ A NŐ HASZNÁLHATÓ.“

Franciaországban nem nézték jó szemmel a hercegnő tevékenységét. Az ugynevezett „második iroda“ kétszer is tartott nála házkutatást és mint titkos kémnő tartották nyilván. 1933-ban Biarritzban letartóztatták, de később megelégedtek azzal, hogy Franciaországból kiutasítsák. A londoni Mayfayr-negyedben bérel egy kis házat, de

az angol rendőrség is kérdőre vonja, baja azonban nem történik, hiszen lord Rothermere tübbe tenné érte a kezét.

Pénze azonban nincsen és inkább intim fogadásokat rendez, amelyeknek közönségét barátai, Lady Londonderry verbuválja össze. Tehát az akkori légügyi miniszter felesége. Sokat utazik London—Berlin—Bécs állomásokon át, szövi az ismeretlegeket és ápolja a régiéket. A harmadik bírodalom urai észreveszik, hogy „ez a nő használható“. Wiedemann kapitány néhány kisebb megbízást ad, amelyet meglopó sikerrel hajt végre. 1937-ben Wiedemann elkíséri amerikai útjára és bizonyára nem rajtuk mulott, hogy mindkettőjüket mogorva elutasítással bocsátották utjukra az óvatos jankik. Egy évvel később már nagyobb sikere van. Amikor Wiedemann kapitány Londonba érkezik, 1938. júliusában, a croydoni repülőtérén Hohenlohe-Wal-

denburg hercegnő várja, vezetési bizonyos angol körökbe. Wiedemann elutazik, de néhány nappal később lord Runciman is Prágába utazik. A Szudétákért folyó rideg harcnak első része meg lett nyerve.

STEFI OTTHONOS LESZ A HERCEGI KASTÉLYBAN

Néhány nap múlva a prágai Hotel Alkronnak egy bronzhaju vendégője érkezik. Az angol urak jól ismerik: Stefi. Hírteien felújítja a Hohenlohe-családdal való rokonságot és ize a család most már szívélyesen fogadja. Lord Runciman első csehországi weekendjét Hohenlohe Miksa herceg, tehát a hercegnő volt unokasógorának birtokán tölti és

a kastélyban az egykori Richter Stefánia mint háziasszony szerepel. Lord Runciman úgy tudja, hogy Stefi kisány korától nőtt fel ebben a kastélyban,

holott csak 24 órával előbb érkezett oda — életében először. — Hogy a hercegnő ezen a vasárnapon teljesítette a német diplomácia által előírt hivatását, azt az események igazolták. Hohenlohe hercegnő mindenütt ott van, ahol a Szudéta-kérdésben ezután valami történik. A felszinen Hitler és Henlein találkozója a döntőek, de a kulisszák mögött Wiedemann és a hercegnő mozgatják a sakkfigurát. A történelmi szepember 30-án ott van a müncheni Hotel Vier Jahreszeiten halljában és a náci vezérekkel együtt örül a győzelemnek, amely egy kicsit az ő győzelme is volt. Azután Leopoldskroneba ment pihenni. Megtörtént, hogy az előkelő szállodákból összejött vendégek már együtt ültek az ótórás teán, amikor a szolga jelenti:

— Méltóságos asszony, a vezér kíván Önnel beszélni.

A vezér a szomszédja. Leopoldskrone Berg-hofból autón félóra. A vezér sokszor kívánja a hercegnő társaságát, mert becsüli értelmiségét és egészséges tanácsait.

Egyetlen asszony, aki Hitlerre mérsékelt befolyást tud gyakorolni.

A vendégek szerint tíz perccel belül a kastély előtt állt a hivatalos autó, a hercegnő kiment magát vendégeinél, felkapja ezüstróka bundáját és kis alakja eltűnik a téli ködben. Bécsben ünnepelel bálkirálynő volt, amikor ott egy fiatalember éhesen feküdt le a menhely szalmazsákján. A két ember, két bécsi sors most egy félórára vannak egymástól és talán együtt igazítják Európa sorsát.

A. A.

Boldog házas akarsz lenni?

London. A nemrég megalakult angol házassági tanácsadó nagy előadásorozatot vett tervbe a házasság problémáiról. A sorozat első előadásait most tartották meg Londonban, nagy érdeklődő tömeg előtt.

W. H. Peacey cheltenhami anglikán lelkész a házasság és a házasság előtti szerelem problémájáról beszélt.

— Azt tapasztaltam, — mondta — hogyha a házastársak szerelemből házasodtak össze, komoly zavarokat okozhat a mult firtatása, a házasság előtt szerelmi életre való emlékezés. Ha azonban a házasság nem mély szerelemből, hanem inkább barátság alapon jött létre, a házasság előtti szerelem emlékei nem igen zavarják a harmónikus együttélést.

Az előadás elhangzása után az elnök, dr. Herbert Gray, kijelentette, hogy az ő tapasztalatai szerint a fiatal házasságok általában sajnálják, hogy

házaságuk előtt szerelmi életet éltek.

Morris Ginsberg professzor felvetette a leányanyák problémáját. Véleménye szerint meg kellene vizsgálni a kérdést, vajon igazságos dolog-e, hogy a házasságon kívül született gyermekek hátrányban vannak a házasságból született gyermekekkel szemben? A mai társadalmi és gazdasági helyzet s a nemek mai aránya

lehetetlenné teszi, hogy minden nő férjhez mehessen.

Mrs. Lilia Blackett Jeffries, az ismert nőgyógyász arról beszélt, hogy a mai fiatalok közül nagyon sokan nem veszik a házasságot olyan komolyan, mint ahogy kellene.

— A lányok azt hiszik, — fejtegette — hogy a házasság csak annyi, hogy a fiu azután is moziba és vacsorázni viszi őket. A fiuk pedig azt hiszik, hogy a házasság csak annyi, hogy a lány mindig ott lehet mellette. Holott a házassági együttélés szentség.

Mrs. Seaton-Tiedeman, a válási törvény reformját követelő szövetség titkára azt mondta, hogy tapasztalatai szerint a boldogtalan házasságok 85 százaléka testi dolgok miatt romlott el.

= HIREK =

ELŐFIZETÉSI ÁRAK BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Gyermeki köszönet

Antal Palika szegény buziási kisfiu, akinek édesanyja beteg és nagy kiállások között alkalmi munkából tartja fenn gyermekeit és önmagát. Megintuk karácsony előtt, hogy Antal Palinak nincsen meleg ruhája és nem tud sem iskolába, sem pedig ünnepre a templomba járni. Olvasóink jösszive megessét a kis fiun és a punk kiadóhivatala utján gondoskodott felruházásáról. Az adományok nagy örömet okoztak, aminek beszélő kifejezője ez a pár soros és karácsony napján íródott levélke:

— Nagyon szépen köszönöm a Déli Hírlapnak, K. Lacikának és a Névtelen Adakozónak a ruhákat. Isten fizesse százszor vissza és adjon mindannyiuknak boldog újévet.

Kezeiket csókolja:
Antal Palika.

Jezus Krisztus, aki földi életében magához ölelte a kisdedeket, sohasem nagya meghallgatlanul a gyermekek fohászait. Antal Palika fohászára bizonyosan bőségesen megáldja azokat, akik neki ajándékot juttattak.

Vizkereszt és Háromkirályok napja

A keresztény világ holnap, pénteken üli meg a három napkeleti király emlékét. A szokásos vízszentelést a temesvári katolikus templomokban ma, csütörtökön délután két órakor végzik rövid szertartás keretében. Pénteken, Háromkirályok ünnepén a katolikus templomokban a vasárnapi rend szerint tartják az ünnepi nagymiséket. A püspöki székesegyházban Kayser Lajos nagyprépost mondja tíz órakor az ünnepi nagymisé, a szentbeszédet Boros Béla dr. teológiai tanár tartja. A belvárosi plébániatemplomban az ünnepi nagymisé és szentbeszédet Plesz József kanonok-plébános tartja. A gyárvárosi plébániatemplomban pénteken délelőtt fél tíz órakor nagymisé és német szentbeszéd lesz, amelyet Rech K. Géza apát-plébános mond, délután öt órakor magyar prédikáció lesz. Az erzsébetvárosi plébánia templomban délelőtt fél tíz órakor Páter István mondja a misét és a szentbeszédet. A józsefvárosi plébániatemplomban fél tíz órakor ünnepi nagymisé Groczky Péter esperes mond, a szentbeszédet Metzger Márton dr. prépost-plébános tartja. A mehalai plébánia templomban tíz órakor német nyelvű szentbeszédet Páter Gotthard, ünnepi misét pedig Páter Imre mond.

(—) **Üfelsége köszönő távirata.** Pacha Agoston megyéspüspök az új év alkalmával az egyházmegye nevében üdvözlő táviratban fejezte ki mélyszéges hódolatát Üfelsége, II. Carol király iránt. A sinaiai Peles-kastélyból a püspöki aulába most érkezett Üfelsége köszönő távirata a következő szöveggel: Köszönöm Szentségednek és a temesvári római katolikus egyházmegyének meleg üdvözlését. Carol.

(—) **KIRÁLYI KÖSZÖNET.** Baran Coriojan dr. főpolgármester az új év alkalmával üdvözlő táviratot intézett Carol király Üfelségéhez. Tegnap a városházára Baran dr. főpolgármester címére a bucarestii királyi palotából a következő választávirat érkezett: Fogadja őszinte köszönetemet Temesvár város lakosságának az új év alkalmával kifejezett szerencsekívánatairól. Carol.

1833. január 5-én mutatta be először barátainak és egy szülők társaságának a magyar Irinyi János az általa feltalált gyufát. Ez volt az évtizedeken keresztül használatos és faluhelyen még ma is divatos foszforral bevont kénfejú gyufa. Irinyi János találmányát nevetésesen csekély összegért Romer bécsi gyáros vásárolta meg és milliókat szerzett rajta, maga a feltaláló pedig szegényen halt meg. Az Irinyi által feltalált gyufa az idők folyamán a mai modern gyufáig fejlődött.

1643. január 5-én született Newton Isaac angol természettudós. Sokirányú tudományos munkásságát fejtett ki. Legjelentősebb működése a nehézkedési — latinosan gravitációs — törvény megállapítása. Megállapította, hogy a felfelé dobott tárgyaknak a földre való visszaesését a föld vonzása okozza és pontosan kiszámította ennek az esésnek a sebességét.

— **CSÜTÖRTÖK ESTE TELJES ZENETILALOM.** Bucurestiből jelentik: Január 5-én, *Vizkereszt* előestéjén az összes látványossági helyiségek zárva tartandók és teljes zenetiltalom van.

(—) **Kayser Lajos nagyprépost Jugoszláviában.** Kayser Lajos nagyprépost két napig a jugoszláviai Olécz községben tartózkodott, ahol Dániel Pál nagybirtokos unokáját, ifjabb Dániel Pált megkeresztelte. Kayser nagyprépost rokonságban van a Dániel-családdal.

— **MEGTÉRT VASGÁRDISTÁK.** Bucurestiből jelentik: Simulescu tanár, Aurel Serafin mérnök és Gh. Apostolescu vol: vasgárdista vezérek, akik jelenleg büntetésüket töltik ki, hűségnyilatkozatot tettek az uralkodó iránt.

(—) **A TAVASSZAL FOLYTATJÁK A VÁROS FÁSÍTÁSI PROGRAMJÁT.** Megintuk annak idején, hogy a városi mérnökség három esztendőn belül ötszáz ezer fát ültet el a város területén és ezek szegélyei. Az elmúlt ősz folyamán százötven ezer fát már el is ültettek. A városi mérnökség most az erzsébetvárosi temető mellett elhaladó Rusu Sirianu soron belül nyolcvan korhadtt és kivénült akácfa, kivágatott és január folyamán a szomszédos utcákból is eltávolított a pusztulásnak indult öreg fákat. A tavasszal ezekben az utcákban mindezeknek a fáknek a helyére két-három esztendő fiatal fákat ültetnek.

Legyen akármilyen zuzódás, ficamodás, vagy a nyak merevsége, ami Önnek fájdalmat okoz, azonnal enyhülést hoz egy Diana sóborszesz bedörzsölés.

— **KIVÉGZÉS NÉMETORSZÁGBAN.** Berlinből jelentik: Rudolf Szories 43 éves lipcei illetőségű férfit hazaárulás miatt halálraítéltek és tegnap reggel bárdal lefejezték. Szorieset egy ízben már halálraítéltek, de sikerült megszöknie és a francia csempeszolgálat kötelékébe lépett. Nemrég visszatért Németországba, hogy a határerődítményekre vonatkozólag értesítéseket szerezzen, de rajtavesszett, mert a hatóságok letartóztatták.

(—) **ZSEBTOLVAJLÁS.** Batas Péter, a temesvári fűtőház szerelője feljelentést tett az állomás rendőrségén, hogy ismeretlen tettes kilopta a zsebéből az óráját, amelynek értéke 1950 lei. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **AMERIKA REPÜLŐGÉPEKET KÜLDÖTT ANGLIÁNAK.** Los Angelesből jelentik: A Reuter ügynökség jelentése szerint az Anglia által Amerikában megrendelt száz repülőgép leszállítását már megkezdték. A Salacia nevű angol hajó kedden elindult Liverpool felé és több katonai repülőgépet visz magával. Valamennyi angol hajó, amely a kaliforniai San Pedro kikötőt érinti utasítást kapott, hogy repülőgépeket vegyen fedélzetére Anglia számára.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLATA:

Csütörtökön, január 5-én a szolgálati beosztás a következő:

A I. kerületben a Brațianu téren levő Gözgyógyszertár.

A II. kerületben a Ștefan cel Mare utcában levő Jahner R. gyógyszertár.

A III. kerületben a Carol uton levő Mária gyógyszertár.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Craciun gyógyszertár.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszertár és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszertára állandó éjszakai szolgálatot tart.

Vidám négerek

Általános hiedelem, hogy a négerek majdnem mindig jókedvűek s még a szegénységet, betegséget és egyéb bajokat is vidáman, könnyű szívvel viselik. Komoly amerikai tudósok is többnyire ezt tartják. Egészen más képet mutatnak azonban azok az adatok, amelyeket szigorúan tudományos módszerrel gyűjtöttek a vincinatti közpórház orvosai. Ezek szerint körülbelül háromszor annyi néger követ el öngyilkosságot, mint fehér ember. Különösen a néger nők öngyilkosságának arányszáma meglehetősen nagy. Tízezer fehér nő közül átlag harmincnyolc követ el öngyilkosságot Amerikában, a néger nőknél azonban az arány 10.000:144. Kidevült az is, hogy a négerek közt kétszer annyi az elmebeteg, mint a fehérek közt. Végül a munkanélküliek lajstromain is sokkal nagyobb számmal szerepelnek, mint a fehérek. Általános halandóságuk kétszer akkora, mint a fehéreké.

— **LESZERELÉSI KONFERENCIA...** Washingtonból jelentik: Ludlow, az Indiana állam egyik demokrata képviselője javaslatot terjesztet; a kamara elé és ebben azt kéri, hogy az Egyesült Államok kormánya kezdeményezzen nemzetközi leszerelési konferenciát.

— **MÉRT UTÁZIK MONTAGU NORMAN BERLINBE?** Londonból jelentik: Montagu Norman berlini látogatásának hírére nem fogadta örömmel az angol sajtó. A látogatást hivatalos helyről úgy állítják be, hogy az magánjellegű, de a lapok megállapítása szerint ez az utazás annyira magánjellegű, mint Schacht dr. londoni látogatása. Montagu Norman és dr. Schacht az Anglia és Németország közötti gazdasági viszony rendezésén kívül a zsidó menekültek kérdéséről is tárgyalnak.

(—) **JÖLSIKERÜLT SZILVESZTERI MULATSÁGOK ZSOMBOLYAN.** A zsombolyai lakosság vidám hangulatban bucsuzott az ősztetőtől és nagyszerűen sikerült mulatságokon kedélyesen ünnepelte az újévet. Az Úri kaszinóban nagyszámú és előkelő vendégsereg gyűlt egybe, amely a szépen díszített nagyeremben kitűnő hangulatban szórakozott. Wenzel Géza dr. orvos elnök és felesége nyitották meg a táncot, amely a reggeli órákban ért csak véget. Wersching Dániel táncánár a Dacia szállóban revü-estét rendezett. A műsor keretében Kolbusz Ilona, Frei Bőszi, Klein K., Vastag M., Reinbold és Schuld János szerepeltek nagy sikerrel. A kitűnően sikerült mulatságot Wersching Dániel illeti elismerés. Jölsikerült szilveszteri mulatságot rendezett a Landestreu, a sportegyesület és a munkásság egyesülete is.

— **LOS ANGELES DICSERETE.** Pegler, a híres kaliforniai újságíró legutóbbi cikkében a következőképpen ír Los Angelesről: „Az Egyesült Államok igen sokat nyerne, ha az amerikai városok családjának ezt a nagy, alaktalan zürzavaros idiófiáját, Los Angeles gondnokság alá helyeznék, mint a gyengeelméjű embereket szokás... Los Angeles több politikai, gazdasági és vallási hülyeség hazája, mint az ország többi része összesen”.

NEM ENGEDIK LESZÁLLNI

Valószínűtlenül kövér hölgy ül egy személyvonat harmadosztályú fülkéjében és keservesen zokog. Az utasok néma megilletődéssel nézik a zokogó hölgyet, egyik sem akarja megzavarni nagy fájdalomában. Végre este felé megszólítja az egyik utas:

— Miért sír, nagyszógos asszonyom?

A kövér hölgy szomorúan legyint:

— Hát hogyan sírnék, amikor reggel ott utazom ezen a vonaton, már rég elhagytuk az állomást, ahova utazni akartam és nem engednek leszállni.

— Nem engedik leszállni?

— Nem.

— Ki nem engedi?

— A kalauz.

— A kalauz? Miért nem engedi leszállni?

— Tudja kérem, én kissé molett vagyok és ezen a vonaton olyan keskenyek az ajtók, hogy csak hátul tudok leszállni. Valahányszor nagy keservesen eljutok az ajtóhoz, megfordulok és az egyik lábam már a lépcsőn van, hogy leszálljak, az állomásfőnök int a tárcsájával, a kalauz odarohan hozzám, visszatal a kocsi és udvariasan így szól:

— Tessék gyorsan leszállni, indult a vonat!

Mozi

Ma, csütörtökön, *Vizkereszt* előestéjére való tekintettel a mozikban nincs előadás.

Magassarku csámpások

Dr. Elwin H. T. Nash, az angol egészségügyi felügyelőik egyesületének elnöke a magassarku cipő ártalmáról írt cikket a nagytekintélyű angol orvosi lapba, a British Medical Journalba.

— Az ember csodálkozva látja, hogy hiúságból mire képesek a nők — mondja többek közt. — Elnéztem a hiszorgató hiszorgókat a vendéglőben. Rengeteget kell szidalmazniuk és mégis egészségtelen, farszto, magassarku cipőket viselnek, úgy, hogy estére már magassarku csámpásokká válnak. De ha az uccán járóknak nőket figyelni az ember, akkor is láthatja a magas sarok kártéveszt.

(—) A király távirata dr. Bogdánéhoz. Dr. Bogdan Antonne, született Stancu Elena, a romániai nőmozgalom egyik vezetője és a nők folyóiratának bántási szerkesztője, az újév alkalmával üdvözlő táviratot küldött Carol király öfelségének. Dr. Bogdáné tegnap a királyi palotából sürgönyt kapott, amelyben az uralkodó köszöntést fejezi ki a szerecsenkívánatokért.

— Javult Stefanescu-Goangá állapota. Bucurestiből jelentik: Kolozsvárról érkezett legújabb jelentés szerint Stefanescu-Goanga rektor állapotában a delután folyamán javulás állott be.

(—) Gyáriparosok a Nemzeti Ujjászületés Frontjában. A gyáriparosok országos szövetsége átiratot intézett a bántási iparosokhoz, akiket felszólított, hogy az ország ujjáépítése érdekében alakítsanak Nemzeti Ujjászületés Frontjába lépjenek. Baltescu Ion dr., a Resica-művek igazgatója és a gyáriparosok bántási szövetségének elnöke, meglehangos felhívásban közölte a központ átiratát a tagokkal, akik azt teljes megértéssel fogadták.

— Ellsworth pilóta expedíciós útja a Déli Sarkra. Washingtonból jelentik: Lincoln Ellsworth, a hírneves pilóta, aki a közelmúltban indult el egy expedícióval a Déli Sarkra, rádió üdvözlést küldött, hogy kedden érkezett a Déli Sarkot körülvevő jeghegyekhez. Az expedícióhoz tartozó több repülőgépfelfedezőútira indult, hogy alkalmas helyet keressen a kikötésre.

— SIELŐ DIÁKOK TRAGÉDIÁJA. Bernből jelentik: A Doleni hegyen hólavina maga alá temette 5 sielő diákot, akik közül hárman meghaltak, kettőt pedig sikerült megmenteni.

— Négy üzet égett le Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Az elmúlt éjszaka Bucurestiben a General Popescu-uccában, tűz ütött ki és egy bodega, egy fodrásműhely, valamint két másik üzet égett le.

— Csak az italmérési engedélyt vonták be 280 fővárosi étterem föl, ételt szabadon árusíthatnak. Bucurestiből jelentik: Azzal a rendelkezéssel kapcsolatban, amelynek értelmében 280 szeszértékesítő elárúsítóhely engedélyt megvontak, a rendelet hangsúlyozza, hogy az éttermek, kávéházak, vagy kímérések, amelyek alkoholt árusítottak, tovább is működést fejthetnek ki, anélkül azonban, hogy alkoholt árusíthatnának. Amennyiben a rendelkezés ellen vétnek, úgy szigorú büntetésben részesülnek.

(—) Prefekusi értekezlet. A királyi helytartóság tegnap délelőtt Marta Alexandru dr. helytartó elnökletével értekezlet volt, amelyen résztvettek a helytartóság területén lévő öt megye prefektsai. Ott volt továbbá Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezetőnkár és az egyes ügyosztályok valamennyi vezetője. Marta Alexandru dr. helytartó rövid beszéddel nyitotta meg az értekezletet és visszaillesztetett vetett azokra az eredményekre, amelyek a közigazgatás és a gazdaság terén a mostani kormány uralomrajutása óta úgy az egész országban, mint pedig a királyi helytartóság területén mutatkoztak. Azután az egyes prefektsók tettek kimerítő jelentést megyéik közigazgatási és gazdasági helyzetéről, majd a jelentések beható megvitatása következett. Ciupe Gheorghe dr. vezetőnkár közölte az értekezlet résztvevőivel azokat a kormányutasításokat, amelyeket legutóbbi bucurestii tartózkodása idején kapott.

(—) Kilenc vonalon három napig szünetel a vasúti az óbuszforgalom. A vasúti autóbusszvonalak aradi központja közli, hogy ma. csütörtök, 12 órától kezdve január 9-én, 12 óráig a következő vonalak szünetel a forgalom: Temesvár—Nagyszentmiklós, Temesvár—Rékás—Lugos—Karánsebes—Herkulesfürdő, Temesvár—Buziás—Lugos, Temesvár—Lippa, Temesvár—Perjámos, Temesvár—Moravica, Temesvár—Tény, Lugos—Facsét. Temesvárról ezen helyek felé ma déltől kezdve nem közlekednek vasúti autóbusszok és a forgalom csak hétfőn délen indul meg. Január 10-én az autóbusszforgalom minden vonalon már a rendes lesz. Január 6, 7 és 8-án a Temesvár—Arad közötti autóbusszforgalom is szünetel.

— ÚJÉV ÉS VALTOZASAI. Január elejét mutatja a naptár és újév napját ünnepelte a keresztény világ. Ez nem volt mindig így és a Föld lakóinak többsége most ezen a napon üdvözölte az ujesztendő beköszöntét. A régi egyiptomiak, főniciaiak és perzsák az ősi napjegynéltség ünnepe, tehát szeptember 21-re tették az esztendő kezdetét. A klasszikus görögök ezzel szemben egészen a Krisztus előtti V. századig a téli napfordulót, vagyis december 21-ék napját tekintették az ujesztendő kezdetének. A régi rómaiak is megtartották december 21-ét újév napjának és ezen csak Julius Caesar változtatott nagy naptárreformja alkalmával. Ő helyezte január elsőjére újév napját, de később a keresztény naptár megint eltért ettől és a középkorban március 25-e volt az egész kereszténység számára újév napja. Csak a Gregorian-naptár bevezetésével, 1582-ben tért vissza a keresztény világ a Julius Caesar által kiválasztott január elsőjére. Ezt a napot csak a katolikusok fogadták el akkor újév napjául, a protestáns országok közül Németország, Dánia és Svédország csak 1700-ban tezte január elsőjét újév napjának, Anglia pedig még ennél is tovább tartott ki a régi újév mellett és csak 1753. óta ünneplik az ujesztendő beköszöntét január elsőjén.

(—) SZÜLETÉSEK: Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születés: jelentették be: Marton András Ede, Racsov István, Cadariu Mircea, Bakos Gáspár, Glovan Ioan, Lucaciu Aurel, Gödör Árpád.

(—) HALÁLOZÁSOK. Meghaltak: Ulrich Borbála született Kreisch ötvenkilenc éves, özvegy Lakner Katalin született Pullier ötvenöt éves, özvegy Lennert Erzsébet született Chlilich hatvankilenc éves, Vlasic József negyven éves vasúti tisztviselő. Olariu Albert harmincegy éves sofőr, Goldstein Izidor negyvenhat éves könyvelő.

(—) Nyugalomba vonuló plébános. Werler Péter, nadrági katolikus plébános, január 15-én nyugalomba vonul. A közbecsülésben álló plébános 18 éven át működött a szörény megyei Nadrag községben, ahol úgy a vasművek vezetőségének, mint a munkásságból kikerülő híveknek legteljesebb tiszteletét és szeretetét biztosította magának. Az ő eredményes működésének ideje alatt épült az új nadrági katolikus templom is. Werler plébános 1866-ban született Dettán és nyugalomba vonulása után ugyan oda költözik, hogy élte hátralévő éveit a megérdemelt pihenésnek szánja. A nadrági új plébánosra vonatkozólag még nem történt intézkedés.

(—) Izvoreanu Iancu ügye a temesvári ítélőtábla előtt. A Băcăuban egy millió lei bírsággal sújtott Izvoreanu-tesztvérek egyikét, Izvoreanu Iancut, a temesvári törvényszék is elfőlte. Izvoreanu Iancu még a nyáron Olaszországba akart utazni, de mivel a Nemzeti Bank nem engedélyezte a szükséges devizákat, ötszáz lírát akart kiesempeszni. A zombolyai határvámnál megtalálták nála az ötszáz lírát, amelyet elkoboztak. Izvoreanu Iancu a temesvári törvényszék távollétében 2000 lei bírságra ítélte. Védeje felbuzást jelentett be és így az ügyet január 16-án a temesvári ítélőtábla is tárgyalja.

— POLYNAK A BUDAPESTI MEZŐGÁZDASÁGI KIÁLLÍTÁS ELŐKÉSZÜLTÉLE. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiállítás rendezőbizottsága elhatározta, hogy az 1939 évi, sorrendben immár negyvennyolcadik kiállítás, nagyobb arányokban rendezi meg március 22—27. napjain. Az előkészületek ennek figyelembevételével folynak, a kiállítási iroda az ősz kezdete óta teljes felkészültséggel dolgozik és a kiállítás korai időpontjára való tekintettel már régebben szállították a jelentkezési felhívásokat, sőt a tenyészállatok csoportjában a bejelentések határideje január 6-án már le is jár, míg a többi csoportokban a bejelentés határideje február 15-e. A gazdák máris nagy érdeklődéssel és várakozással tekintenek az idei kiállítás elé, amely igen tanulságosnak, sok tekintetben újszerűnek ígérkezik és mint eddig, előreláthatóan most is igen nagy szolgálatot fog tenni állattenyésztésünknek a legjobb minőségű tenyészállatok központosított forgalmának lebonyolítása, egész mezőgazdaságunknak pedig nagy oktató és nevelő hatása által. A kiállításon a tenyészállattenyésztést és beszerzést: jelentős kiállítási, hitel és különféle egyéb kedvezmények fogják előmozdítani. Belföldön 50 százalékos, a szomszédos államokban ugyancsak jelentős utazási kedvezmények lesznek a kiállítás alkalmával, amely a magyar gazdasági élet egyik legjelentősebb eseményének ígérkezik ebben az évben is. A kiállítási iroda készséggel ad felvilágosítást bármilyen irányú érdeklődésre (Budapest, IX., Köztelek uca 8 sz. Telefonszám: 18—79—54).

— BOMBAMERŐNYLET EGY LENGYEL JÁRÓR ELLEN. Varsóból jelentik: A lapok jelentése szerint az Olza környékén egy lengyel rendőriparat ellen bombamerőnyletet követtek el. Kézigránátot dobtak a freistadi járás Poremba községében az őrfőretra, de senki sem sebesült meg. A merénylőket letartóztatták.

„Fekete kolostor“

Irta: HUNYADY SANDOR

Nemrégem két ur kerest meg, akik azt mondták, hogy ők a „Fekete kolostor“ egyesület megbízottjai. A dolog sötéten kamazik, de a két ur nem viselt csuklyát és nem hordott tört az övében, mint a Ku-Klux-Klan titokzatos tagjai. Mindketten rendes, civil uriemberké voltak. Minden különösebb tulajdonságuk az, hogy a háború alatt végigszenvedték a francia fogságot Kunca Aladárval együtt, aki ezt az élményét megírta a „Fekete kolostor“ című, szép híres regényében.

Ennek a könyvnek tiszteletére a közös emlékek ápolására alakult a régi franciaországi hadifoglyokból a „Fekete kolostor“ egyesület. És a két ur azért óhajtott találkozni velem, mert úgy tudták, hogy közelről ismertem Kunca Aladárt. Egy jó fényképet akartak kérni róla, hogy megfestessék a portréját, amelyet oda szeretnének ajándékozni a magyar újságírók testületének.

Kunca Aladár, aki a gyönyörű regényt írta, az utolsó negyedszázad egyik legnagyobb szerkesztője volt. Amit tett, elmulthatatlan értékű az erdélyi magyar szellemi élet kialakulásában. Ezt Erdélyben tudják is. Valóságos legendásor él körülötte. Itt nálunk talán először ezt a valóságot a „Fekete kolostor“ roppant sikere.

Csalagyan sokáig együtt voltunk Kolozsváron. Évekig együtt is laktunk a farkasuccai református kollégium egyik családi házában, szigorú és jószágos barátunknál, Nagy Jenő tanárnál.

Közös szelvényünk volt. Hordtam a nyakkendőt és ő viselte a harisnyját. Közös szappannal mosdunk, marakodunk a kölnivízben. Zsíraltuk egymás váltóját, elnyertük egymás pénzét, türtük egymás hortyogását. Megismerkedtem minden emberi furcsaságát Csupoltam, hogy úgy fél az egértől, mint egy nő. A viszonyunk nagyon indulatos volt, telt versengéssel és intrikával... Amíg élt, nagyon szerettem. Most, ahogy múltak az évek, a szeretethez egyre mélyebb tisztelet vegyül.

A finom retus alatt, amelyet az idő végez minden emléken, eltűnik az égér, a szappan és a horkolás. Alakja megdő, személye oly fontosá válik, hogy nem is merem magamnak kiszajátítani.

A nemes is originális erdélyi irodalom, jórészt az ő szerkesztői eszenjének köszönheti napfényre kerülését. A gazdag anyag és büszke akarat megvolt, ez igaz. De Kunca Aladár teremtett rendet, ő állapította meg a rangsort, ő csinált kezdet a műveltséghez egy eszenális, de ápolatlan vadonban.

Borzasztó, hogy mennyit dolgozott. Még a kávéházban, még a kaszinóban, kapuciner és bor mellett is olyan dolgokat szuggerrált barátainak, akik meccánások voltak, vagy művészek, vagy publicisták, hogy hatásuk ma is érzék, közel husza esztendő elmúlása után.

Bámulok, ha visszamelékezem rá, mily tökéletes diplomata volt. Milyen őszönnel kereste meg a tehetségeket, melkora őszönéssel segítette őket előre és mily ravasz nyájassággal szorította vissza azokat, akik természetes értékükkel nagyobb szerepet akartak játszani az irodalmi porondon.

A portré, amelyet foglgyóltárbeli sorstársai akarnak megfesteni, szép gondolat. De talán többet érdemelne. Talán egy finom, kis szobrot a sírjára. Erdély megmondhatja, hogy nem volna kár a márványért, amelyből kifaragható szép fejét.

— CIPŐÜZLET NEM KÖZVETITHET MEGRENDELÉST. Régi sérelme a cipésziparnak az, hogy a cipőkereskedők cipőmegrendeléseket és cipőjavításokat vállalnak és ezeket a munkákat, vagy üzletük mellett, berendezett műhelyben végzik, vagy pedig cipőszövőműhelyekre adják ki. Ebben az ügyben a bőriparosok szindikátusa a munkafejlesztés úján beadványt intézett a munkaügyi miniszterhez, melyben felvilágosítást, illetve döntést kért arra vonatkozólag, hogy vállalhatnak-e a cipőkereskedők megrendeléseket. A munkaügyi miniszterium 40656—1938. számú válaszában úgy döntött, hogy abban az esetben, ha a kereskedők megrendeléseket vállalnak, kontároknak tekinthetők, még abban az esetben is, ha a megrendeléseket szabványos műhellyel bíró cipészek is közvetítik.

(—) Elvágta a nyakát és meghalt egy eszvári munkás. Cercel Ioan 52 éves munkás a gyáriparosi Telegrafalul-uccai lakásában öngyilkossági szándékkal átvágta a gégéjét. A mentők kórházba szállították, ahol az életűnt munkás tegnap meghalt.

Még mindig a „Szomorú vasárnap“

A Ken című amerikai magazin megállapítja, hogy több ezer öngyilkossági eset vizsgálata igazat ad a híres budapesti slágernek, a Szomorú Vasárnapnak. A hét napjai közül a legtöbb öngyilkosság: vasárnap követel el; vagy jobban mondva szombatról vasárnapra virradó éjszaka, éjfél és hajnali 6 óra között.

Temesvári temetőben nyugszik Klapka György negyvennyolcas tábornok nővére

Amikor a tábornokot akarták meglenni
az emigrációs mozgalom vezérévé Kossuth helyett

A Temesvár józsefvárosi temető egyik kesztyűjén szép fekete márványkő ékeskedik. Olyan ápolat a sír, olyan friss a felirat aránya, mintha csak nemrég temetkeztek volna ide, pedig bizony már százhusz éve, hogy meglátta az az asszony a napvilágot, akit oda eltemettek. Itt nyugszik az örök feltámadás reményében

ÖTVES JÓZSEFNÉ,
született Klapka Júlia.

Klapka György hős tábornok kedvence nővére.
Élt 82 évet, meghalt 1901 december 22-én.

Igy szól az irás, amely egy régmúlt kort idéz, a magyar szabadságharcot és az azt követő borús időköt, amikor a hón szívetét nővér öccsének oly nagy szerepe volt. Az emigráció egyik

legjelentékenyebb alakja volt a temesvári
születésű Klapka tábornok,

sőt majdnem, hogy vezére lett, mikor a mozgalomban nagyon erőre kapott a vizsály s a személyi ellentétek. Egy elmúlt század kibékítő távlatából már felvázolhatjuk e rég tünt harc izgalmak jelenetét.

A magyar emigráció tagjai azokban az időkben igazi vándoréletet éltek. Hol Párisban, hol Milánóban, Londonban, vagy Brüsszelben voltak, csoportokba szakadozva, majd ismét összehalálkozva olykor. 1858-ban történt, hogy Cavour olasz miniszterelnök megizente államtitkárával a Párisban tartózkodó Klapkának, kerresse fel őt Turinban, mert bizonyos dolgokról

személyesen akar érintkezni vele.

A cél egy Olaszországban felállítandó magyar légió volt, amelynek vezényletét Cavour Klapkára akarta bízni. Klapka vállalta is a feladatot és csakhamar beszélt Viktor Emánuel királlyal is, majd Párisban és később Londonban Napoleon herceggel tárgyalt. Csakhamar

befejezett terv volt az Ausztria ellen indítandó háború.

Mind a három állam kész volt a felkelőket fegyverrel támogatni és anyagilag is biztosítani a hadjáratot.

Klapka minderről jelentést tett Kossuthnak, aki azonban fejedelmi göggel válaszolt. Mindenekelőtt kijelentette, hogy a francia császár határozott felszólítása nélkül semmiben sem vesz részt, sőt egyenesen

meg fogja akadályozni, hogy „holmi forradalmi kalandokba” belehajszoltassék az ország.

Kossuthnak sehogy sem tetszett az, hogy az illetékesek Klapkával tárgyalnak és ragának igényelte a magyar felkelő hadsereg vezényletét is. Telemi fel volt haborodva. A gyűlekezében kijelentette: — Ime, már megint primadonnáskodik ez a Kossuth. Halálosan meg van sértve, hogy nem ajánlják fel neki hódolattal a vezér szerepét.

Még jobban feldühöngött azonban Cavour, aki igen nagy ellenszenvvel viseltetett Kossuthtal szemben, sőt egyenesen elfogultan ítélte meg az ő politikai szerepét. Nekem katonákra van szükségem, nem konspirálókra, — mondotta Kossuthra célozva. Vezesse csak Klapka tábornok a hadakat s egyébként is azt vélem, hogy ő álljon a mozgalom élén. Azonban sikerült őt mégis meggyőzni, hogy

Kossuth Lajost nem lehet mellőzni,

mert az kegyetlenül megbosszulná magát. Csak ő beszélhet, csak ő üzenhet a magyar néphez, akiről már notát is faragtak.

Igy végül hármas direktórium alakult, a mely

először foglalkozott a dunai államok szövetségének gondolatával is.

Éhnek az ötletnek igen nagy híve volt Románia részéről azokban az időkben Cuza herceg és Bratianu, Belgrádban pedig Obrenovic Milán. Az Ausztria ellen indítandó háborúból azonban nem lett semmi. A döntő pillanatban Napoleon mégsem tartotta időszerűnek a magyarok felszabadítását. Deák Ferenc álláspontra győzött, amikor megtörtént a kiegyezés. Felfozlott, eltiúnt aztán a magyar emigráció, amelyben oly nagy szerepe volt a temesvári Klapka tábornoknak.

(Flanour.)

Sport hírek mindentől

Irország csapata egy mérkőzésre ajánlott Romániába. Az ir válogatott csapat a tavasz folyamán Középeurópában bonyolít le turát és ez alkalommal Bucurestibe is szerelem ellátogatni és ott egy mérkőzést játszani. Az ir szövetség dr. Fodort bízta meg a középeurópai mérkőzések leköltésével és megrendezésével. A magyar sportférfi táviratilag érdeklődött a román szövetségnél, hogy hajlandó-e az ir válogatottat május 14-én fogadni a román fővárosban. A román szövetség mindaddig nem dönt, amíg az olasz-román mérkőzés határidejét nem állapították meg. Az eddigiek szerint valószínűnek látszik, hogy a román válogatott májusban játszani fog Irország válogatott gyűjtésével.

Február 26-án játszott le a német-jugoszláv válogatott mérkőzést. A tervbevett Berlin-Belgrad városok közötti mérkőzés helyett, a két ország szövetsége megállapodott abban, hogy országok közötti válogatott mérkőzést játszanak. Ezt a mérkőzést február 26-án játszott le a berlini olimpiai stadionban.

150 ezer lei segélyt kér a szövetségtől az aradi Gloria. A fővárosi Universul Sport értesülése szerint az aradi Gloria 150 ezer lei segélyt kért a szövetségtől. Az összeget a Gloria kölcsönképpen venné fel. A kérvény már befutott a szövetséghez és a pénzügyi bizottság a napokban tárgyalja az ügyet.

A temesvári munkásatléták részeselet kérték a keleti portya bevételeiből. Ismeretes, hogy a szövetség egy határozott, miszerint a keleti turán résztvevő játékosok számával arányban bizonyos részeseletben részesíti az egyesületeket. Ilyen részeselet kap majd a Rapid, a Victoria és a Sportul Studentesc, míg a TMAC és a nagybányai Kárpát FC nem kap semmit, mert csak egy játékosat adtak a válogatott részére. A temesvári csapat most megfellebbezte a szövetségnek ezt a határozatát és azt kérte, hogy egyenlő elbánásban részesítsék a többi egyesületekkel.

Bogdan hazatért Franciáországból. Az FC Rapid néhány héttel ezelőtt Franciáországra távozott csatárjátékosak mivel nem tudott elhelyezkedni, visszatért Bucurestibe. Bogdan résztvesz az Unirea Tricolor keleti portyáján. Franciáországi tartózkodása idején Lisszabonból kapott ajánlatot, de nem mehetett oda, mert a textilszakmában szeretné magát ki képezni, ott pedig ilyen üzem nincsen. Junius hónap végén Belgiumba szándékszik távozni.

Pályázatot ir ki a szövetség az asztali tenisz bajnokság megrendezésére

Az asztali teniszszövetség felhívta azon egyesületeket, amelyek az 1939-ik évi országos bajnokságokat hajlandó megrendezni, hogy pályázataikat január 20-ig küldjék be a szövetségnek.

A szövetség továbbá értesíti mindazon egyesületeket, melyek még nincsenek affilálva a szövetségnél és eziránti kérsítikkel január 1. február 15. közti időpontra beadják, ugy mentességet kapnak az affilálási díj alól.

Az affilálási kérvényhez a következő okmányokat kell csatolni:

1. Alapszabályok.
2. Alapítási közgyűlési jegyzőkönyv. Ezt a két okmányt két-két eredeti és hat-hat hitelesített másolatban kell csatolni.
3. A klubszövetség névsora, címe, nemzetiségi, állampolgársága, tisztsége és polgári foglalkozása.
4. Az egyesület tagjainak névsora lakás címük megjelölésével.

Két magyar játékos az amerikai teniszranglistán

Az amerikai teniszszövetség 1938. évi hivatalos ranglistáját a következőképpen adta ki: Férfiak: 1. Budge. 2. Riggs. 3. Makó. 4. Wood. 5. J. Hunt. 6. Grant. 7. Cooke. 8. Parker. 9. G. Hunt. 10. Kovács F.

Hölgyek: 1. Marble. 2. Fabyan. 3. Bundy. 4. Winslow. 5. Wheeler. 6. Wokman. 7. Osborn. 8. Pedersen. 9. Wolfenden. 10. Whinrop. Megfelelő versenyek hiányában a hölgyek közül nem minősítették Willset, Iacobot, továbbá van Ryant és Balcockot.

SPORTSEMÉNYEK

Európa válogatott labdarugó műsora 1939-ben

Sok érdekes mérkőzés az év első felében. — Május végén játszik a román válogatott Olaszország ellen

Az 1939. évi nemzetközi tavaszi mérkőzések napjára az eddigi leköltések alapján a következőképpen alakult ki:

Franciaország — Lengyelország (Páris, I. 22.), Belgium — Németország (Brüsszel, I. 29.) Luxemburg — Belgium B. (Luxemburg, I. 29.).

Portugália — Svájc (Lisszabon, II. 12.), Belgium — Magyarország (Brüsszel, II. 26.).

Franciaország — Magyarország (Páris, III. 16.), Irország — Magyarország (Cork, III. 19.), Belgium — Hollandia (Antwerpen, III. 19.), Olaszország — Németország (Milánó, III. 26.), Németország B — Luxemburg (Luxemburg, III. 26.).

Svájc — Magyarország (Zürich, IV. 2.), Belgium — Románia (Brüsszel, IV. 16.), Franciaország — Németország (Páris, IV. 23.), Hollandia — Belgium (Rotterdam, IV. 23.), Belgium B — Luxemburg (Arlen, IV. 23.).

Hollandia — Svájc (Amsterdam, V. 7.), Irország — Csehszlovák Köztársaság (Dudlin, V. 7.), Románia — Jugoszlávia (Bucuresti V. 10.), Belgium — Svájc (Brüsszel, V. 14.), Svájc B — Luxemburg (Bern, V. 14.), Belgium — Franciaország (Brüssel, V. 18.), Lengyelország — Belgium (Varsó, V. 27.), Románia — Olaszország (Bucuresti, V. 29.).

Lengyelország — Svájc (Varsó, VI. 4.), Dánia — Finnország (Kopenhága, VI. 4.), Svédország — Finnország (Stockholm, VI. 8.). Négy nemzet válogatott csapatainak körmérkőzése

(Kopenhága, VI. 15—18.), Norvégia — Németország (Oslo, VI. 22.). Dánia — Németország (Kopenhága, VI. 25.), Ésrország — Németország (Reval, VI. 28.).

HOLNAP, NAGYSZABÁSÚ PING-PONG VERSENYT RENDEZ A CAMI

A temesvári munkásatléták ping-pong szakosztálya holnap, pénteken a Libertatii tér 3. sz. alatt levő tánciskola helyiségében nagyszabású ping-pong versenyt rendez, amelyre a temesvári versenyzőkön kívül más városok legjobb játékosait is meghívta.

A CHINEZUL-ILSA BÁLT RENDEZ

A lilakék január 14-én a Tiszti Kaszinó helyiségeiben bált rendeznek, amelynek előkészületei máris megkezdődtek. A bálon két zenekar szórakoztatja majd a vendégsereget.

Let ország — Románia amatőr mérkőzéseket kötött le az ökölvívó szövetség. Az ökölvívó szövetség 1939-re Letországban két nemzetközi mérkőzést kötött le az amatőr csapat részére. Az elsőt a román csapat Európa-bajnoki utjával kapcsolatban Prágában bonyolítják le, a reváns nyáron lesz Bucuresiben. Valószínű, hogy a román csapat nemzetközi műsora még bővülni fog egy-egy mérkőzéssel.

KÖZGAZDASÁG

Még ez évben megnyílik a II. Carol király-csatorna

Osszekötik Bucurestít a dunai kikötőkkel

Röviden jelentettük, hogy az utóbbi hetekben olyan elhatározás keletkezett, amely mélyen kihat Bucuresti gazdasági életére. Arról van szó, hogy a főváros a közmunkaügyi minisztérium anyagi támogatásával hajókikötőt épít Vitan külvárosban és egész ezen pontig hajózhatóvá teszik a Dámbovitat. A már elkészített tervek szerint a Dámbovitából egy csatornával építenek a Dunáig és Budesti közszög melletti dunai kikötőnél fog ez a csatorna a folyamra borkolni. Ezáltal lehetővé válik, hogy

a tengeri hajók által megközelíthető dunai kikötőkben uszályhajókra rakot; árúk közvetlen Bucurestiiig jutnak el vízátony,

ami a szállítást megkönnyíti, megalcsosbítja és az aránylag olcsó — 22 millió — befektetés a főváros életének olosbbitásához fog vezetni.

Az új csatornát II. Carol király-csatornának nevezik el.

A terv kivételének élén Al. Gane, Bucegi tartomány helytartója áll, aki a főváros és Budesti hozzájárulásából már 9 milliót elapót létesített e célra és a hiányzó összeget a közmunkaügyi minisztérium költségvetéséből fedezik. Tavasszal megkezdik a munkát és rövidesen átadják a forgalomnak az új vizutat, amely már régi terv, de most, a megvalósítás stádiumába került.

Döntő hatása lesz a romániai vegyiparra a Farbenindustrie újabb érdekeltsége

A szójabab kompenzációjaként bármenny vegyipari termék bejöhét Romániába

Bucurestiből jelentik: Néhány évvel ezelőt alakult meg a fővárosban hárommillió lejjes alapítókéval a román szójababtermelő részvénytársaság. A társaságot román és német tőkészek alapították s az eltelt négy év alatt, amelyet az alapítók csak kísérleti időnek tekintettek, meglepő fejlődést ért el. A részvénytársaság különleges engedélyt kapott a szójabab kompenzációs alapon való kiszállítására s azt az engedélyt, amelyet eddig évente hosszabbított meg a kormány, most három évre szóló kivitel szerződéssel cserélte fel a pénzügyminisztérium.

A hároméves koncesszió birtokában, amely lehetővé teszi a szójababtermelés további fokozását, a vállalat közgyűlést hívott össze s ezen elhatározta, hogy a részvénytársaság hárommillió lejjes alapítókéjét újabb kibocsátással ötvenmillió leire emelik fel. A tőkeemelés keresztülvételére az igazgatóság kapott megbízást s mint értesülünk, az igazgatóság a román szójabab egyik legnagyobb vásárlójának,

a német I. G. Farbenindustrie A. G. igazgatóságának tett ajánlatot a kibocsátandó negyvenhét millió lei névértékű részvény át vételére.

Az I. G. Farbenindustrie már meg is kezdte a tárgyalásokat a tőkeemelés gyakorlati lebonyolításának keresztülvételére.

A „Soia“ részvénytársaságon kívül, amely a tőkeemelés folytán most már szinte kizárólagosan német kézbe kerül, egy cseh alapítású vállalat is foglalkozott szójababtermeléssel s ugyanolyan feltételek mellett, mint a német alapítású vállalat, a cseh vegyipar számára termelt és szállított szójababot. Bucurestiben úgy tudják, hogy a jövőben szoros együttműködést építenek ki a két vállalat között, annál is inkább, mivel a szudéta-német területek átengedésével a cseh vegyipar hetven százaléka is német kézbe került s

a cseh részvénytársaság másutt nem is tudná a szójababtermelést elhelyezni.

Román vegyipari körökben élénk érdeklődéssel kísérik a „Soia“ és az I. G. Farbenindustrie között folyó tárgyalásokat, mert a hároméves kompenzációs szerződés, melynek alapján

szójabab ellenében bármilyen értékű német vegyipari termék szabad utat talál Romániába, sok tekintetben új helyzet elé állítja az ország vegyi iparát.

Árfolyamok; gabonaárak

SZERDA, JANUÁR 4.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befoglalatik. Dinár 2.89—3.05, pengó 25 és 26.50—27, német márka 38—39, felár nélkül.

A bányai gabonapiacra a tengeri irányzata szilárd, míg a többi gabonanemű irányzata megfelelő kereslet hiányában lnyha. A piaci árak a következők: temesi buza 78 kilós 365, torontáli buza 380, ldszerinti tengeri 300, öröképes tengeri 315, zab 120, takarmányárpa 320, tavaszi árpa 380, korpa 270, ótókmg 780, új tókmg 650, muharmg 300, napraforgómag 350, kismalmi lisz, a 30/70-es beosztásból 720, nagymalmi lisz 740 lei százkilónként. A óheremag 18, a lucernamag 52 lei.

A berlini kiskereskedések árásítása. A Le Temps közlése szerint a berlini zsidó üzletek kisaajátítása végbement. 3750 kiskereskedés került az árásítási revízió alá és ezek közül 700 saajátított ki. Meghagyták a cukrászdákat, trafikokat és élelmiszerüzleteket. Ez a második eljárás volt a zsidó kiskereskedések kisaajátítására. A 700 kisaajátított üzlet tulajdonosa kártérítést nem kapott, de az árja-átvevőnek igazolnia kellett, hogy elegendő tőkéje van az üzlet folytatására.

Erdekes döntés emigrált német kereskedő romániai perében

Megemlékeztünk arról az esetről, hogy Hochhauser Ottó volt bécsi kereskedő, jelenleg emigráns, követelését érvényesítette a bucarestii Gioconda cég ellen, amely a per során azt a kifogást emelte, hogy az emigrált osztrák zsidók vagyonára a német állam zárlatot vezetett és így a tárgyalásra a bécsi kizetparancsnokság megidézendő. A kifogás tárgyában a törvényszék vélemény eltérésben volt és így a kéttagú tanácsot ki kell egészíteni. Az ügyet újra tárgyalta az ilfovi törvényszék tanácsa Vasile Teodorescu főelnök elnöklété alatt és az alperes kifogásának helyt adott. Ennek folytán a tárgyalást elnapolták és az új hatánapra megidézük Romániába az ausztriai kizetparancsnokság képviselőjét.

KONVERTÁLJÁK A KÜLFÖLDI ÁLLAMADÓSSÁGOT. A hivatalos lap legutóbbi számában pénzügyminiszteri rendelet jelent meg, amely kijelöli azon bizottság tagjait, amely Párisban az államadóssági kötvények konvertálásáról tárgyal. Ez a bizottság ma már el is utazott Párisba. A cél az, hogy az összes államadósságok 21 éves amortizációs kötvényekkel konvertáltassanak, a viszonyoknak megfelelően mérsékelt kamatokkal. Az eddig 7 százalékos kamat helyett a román bizottság 4 százalékos akar elérni. Töröltetni akarják az aranyparításra vonatkozó záradékot is, amely a hágai döntőbírósg ítélete alapján már amúgy is tárgyalanná lett. Néhány nappal később, január 12-én egy másik román bizottság is megy Párisba, amely a decemberben Bucurestiben megkezdett fizetési egyezményi tárgyalásokat fogja folytatni.

Iparostanoncok felvételének rendje

A módosított ipartörvény rendelkezései alapján az ipari tanoncok kiképzésének ideje legkevesebb három esztendő, a legtöbb pedig négy év. Bármely iparos mester csakis szerződés alapján tarthat inast és a szerződést a felfogadástól számítva egy hónapon belül köteles megkötöni. Inast csakis olyan iparos fogadhat föl, akinek mesterkönyve és iparigazolványa van. Az inasszerződést három példányban kell kiállítani és azt láttamozás végett az inasfogadó iparos által aláírt kérvényben kell a munkakamara elé terjeszteni. A kérvényre nyolc lejjes kincstári és egy lejjes repülőbélyeget kell tenni. Iparos tanoncnak csakis olyan fiut, vagy leányt lehet felfogadni, aki betöltötte tizenegyedik életévét és legalább négy elemi iskolát végzett. Az inasszerződéssel egyidejűleg a tanoncra vonatkozólag a következő okmányokat kell a munkakamara elé terjeszteni: állampolgárság, születési igazolvány, iskolai bizonyítvány, orvosi bizonyítvány és az inasszerződésért járó harminc lejjes díjnak a betegpénztárnál történt befizetéséről szóló nyugta. A mester köteles az inas után a betegpénztári illetéket fizetni és az inasnak a szükséges iskolai szereket megvásárolni, valamint szabad időt engedélyezni az inasiskola látogatására. Ennek megőrténtét a munkakamara ellenőrzi. Amennyiben a munkaadó megállapítja, hogy az inas az általa választott mesterség megtanulása iránt nem érez hajlandóságot, ezt legkevesebb négy, de legfeljebb hat hónapon belül köteles közölni egy munkakamarával, mint pedig az inas törvényes képviselőjével. Mintazokat az ipari munkaadókat, akik a felsorolt törvényes rendelkezéseket nem tartják be, ötszázaltól kétezer lejig terjedő büntéssel sújtják.

Amerika a tömegcikk hazája

A gazdasági fejlődés végcélja az, hogy minél nagyobb tömegok számára minél olosbiban jutasson a javakból. Egy amerikai villamossági szaklap erre nézve érdekes adatokat sorol fel. 1937-ben 7.5 millió ember vásárolt rádióhőszüléket és azért ugyanannyit fizettek, mint 1929-ben 4.5 millió vásárló, tehát a rádiótechnikai fejlődése folytán 8 év múlva három millió ember számára vált lehetővé a vásárlás. A fejlődési folyamat 1938-ban már megállott és így a rádióban elérték az olosbágot, amellyel az tömegcikk lett. A fejtegetés során a lap rámutat arra, hogy 1929-ben egy millió elektromos mosógépet adtak el az USA-ban, 1937-ben másfélmilliót, de ez az 50 százalékkal nagyobb mennyiség kétmillió dollárral kevesebbe került, mint az az egy millió gép, amelyet 1929-ben adtak el. 1929-ben eladott 600 ezer ventilátor 700 ezer dollárral volt drágább, mint az 1932-ben eladott 1 millió darab, tehát ezek az árak 200 százalékkal estek tisztán azért, mert az amerikai villamossági gyárak — mint az autóipar — tömegcikk gyártásra rendelkezett be. Jót, olcsón adni — ez lett a jelszó, de sajnos az amerikai fejlődésből az óvilág keveset profitál.

KÖNYVEK

* RAFFY ADÁM: Heródes. Raffy Adám új könyve új kezdődik, hogy Julius Cézár bevonul Alexandriába, Cleopatra segítségével elfoglalja Nagy Sándor városát és ezzel Róma számára megszerzi Egyiptomot. Ptolemaios serege körülzárja a Cleopatra szerelmében elmerülő római diktátort, akit Heródes ugyszólván az utolsó pillanatban szabadjut ki szorongatott helyzetéből, új fordulatot adva Róma történetének. Az író regényében bemutatja egy páratlanul érdekes ember lelkét, aki az egymásra tuduló események zajgása közepette irtózatos testi és lelki szenvedések s a sorsnak szinte megdöbbentő hanyattatásai között sem veszíti el erejét és céltudatos akaratafát és végül király lesz; csak az, ne kérdezzük, hogy milyen áron... Eddigi ismereteink szerint kegyetlen, szörnyű ember volt Heródes. Raffy Adám nem tagadja ezt, de bravuros lélekelemzéssel érteti meg hősnének lelkületét s tetteinek rugóit. Nemcsak a szörnyűségekkel beszél el, hanem a jót is felárja s sokszor valósággal elbűvölő olvasóit a szerelmi és hatalmi vágy között tántorgó emberi cselekvések mesteri rajzával. Ahogy az író a Heródes körül rajzó nöket jellemzi, ahogy a szerelmért lihegő férfinek szerelme beteljesüléseért folytatott irtózatos küzdelmeit fesi, az már nem történelem, hanem a vérbeli írónak mesteri munkája. Raffy Adám: Heródes című könyve Rózsavölgyi kiadásában jelent meg, 211 lei, füzve 178 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 5.

* **EMBER HONNAN INDULTAL?** Amilyen csillaga volt Bólsche a tudomány népszerűsítésének, a háború előtt Európában, ugyanolyan, de sokkal fényesebben ragyogó csillag most Amerika és az egész világ egén Van Loon. Mert tudományt népszerűsíteni egészen különleges művészet. Ennek a művészetnek ma élő legnagyobb mestere kétségtelenül Van Loon. Legnépszerűbb az „Ember honnan indultal?” című munkája. Páratlanul megkapó kedvességgel mondja el ebben az emberiség technikai civilizációjának történetét: a ruházatkodás, a lakás, a fűtés, a szerszámok, a közlekedési eszközök, az írás, a számolás, a világítás, stb., stb. feltalálását és fokozatos fejlődését, mindig az ősemmel kezdve. A szerzőnek megrajzolt illusztrációi különösen kedvessé teszik a könyvet. Van Loon: Ember honnan indultal? dr. Fülöp Zsigmond fordításában, rengeteg rajzzal, illusztrációval, szép díszes kötésben 165 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár.

* **HUIZINGA:** A középkor alkonya. A kötet tartalmából kiemeljük: Az élet arca a középkorban. A pokol völgye és a szebb élet vágya. Az élet feszültsége. Lovagság és papság. Emberi egyenlőség és nemesség eszméje. Lovagrendek és fogadalmak. Politika és háború. Művészet és élet. A gondolkodás formái. A szimbólizmus alkonya. Az új forma elővétele. A realizmus. Huizinga: A középkor alkonya. Athenaeum kiadásában jelent meg, 198 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár.

* **KODOLÁNYI JÁNOS:** Julianus barát. A XIII. század nagy magyar hőseinek, az Ázsiában rekedt magyarság legelső kutatójának alakját eleveníti meg Kodolányi János új történelmi regénye. Hétszáz éve, hogy a lelkes dominikánus barát elindult utjára s föltárta az akkori Európa előtt a világ olyan részeit, amelyekről odáig csak fantasztikus mesék adtak hírt. Két esztendei szenvedés és küzdelem után sikerült is megtalálnia Magna Hungáriát s Oroszország felvidéki és ősrétegein át hazájába visszatérve hírt hoznia a pogány magyarokról. Kodolányi János, aki a magyar történelmi regények elismert mestere, ebben a könyvében hatalmas jelentő erővel írja le azt az utat, amelyet Julianus a nagy terv első gondolatától a végrehajtásig, az első magyarral való találkozásig megtett. Kodolányi János: Julianus barát című műve az Athenaeum nagyregény sorozatában jelent meg. A hatalmas mű 711 lap terjedelmű óriási történelmi regény. 238 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár.

Bucaresti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Dr. M. Isăceanu előadása. 19.12: Hanglemezek. 20: Gr. Tăusănu előadása. 20.15: D. Teodoru hegedül. 21: Ion Savin előadása. 21.15: Szimfónikus hangverseny. 22: Hírek, sport. 22.15: Hanglemezek. 23: Hírek. 23.15: Hanglemezek. 23.45: Hírek külföldről francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. Utána éntrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Kassai diákok a feltámadás előtt. Felolvasás. 11.45: Mivel szórakoztassuk a beteg gyermeket? Felolvasás. 1.10: Hanglemezek. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Szalonzenekar. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Közvetítés az erdélyi magyar képzőművészeti kiállításról. 5.45: Hírek. 6: Mezőgazdasági félóra. 6.30: Clementis Klára zongorázik. 7: A petróelumkirály alapítványa. Előadás. 7.30: A magyar nyelv tisztaságáért. 7.35: Lakatos Tóni és Misi cigányzenekara. 8.05: Hírek. 8.25: Nikolaus Hübner gondolkodik. 9.05: „Erzsébet”. Zenés játék három felvonásban, öt képpel. 10.30: Hírek, időjárásjelentés. 11.50: Hírek német és olasz nyelven. 12.30: Hírek angol és francia nyelven. Majd: Kóczé Antal és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 6: A Deák-téri evangélikus templom. Előadás 7: Lakatos Tóni és Misi cigányzenekara. 7.35: Angol nyelvtanítás. 8.30: Európa legősibb népe. Előadás. 9: Hanglemezek. 10: Hírek.

Bécs. 19.15: Zenekari hangverseny. 21.10: Szórakoztató zene. 23.30: Szórakoztató zene.

Belgrád. 19.30: Lemezek. 21: Ének. 21.30: Zenekari hangverseny. 22.30: Nép dalok.

Milánó. 22: Operaelőadás. Strassburg. 20.30: Orgonajáték. 21.30: Keringők. 22.15: Lemezek. 22.30: Mozart hangverseny. 24.45: Lemezek.

PÉNTEK, JANUÁR 6.

Bucaresti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, reggeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Dr. C. Sufieri előadása. 19.12: Rendőrzenekar. 19: Mihail Rataea előadása. 19.15: Brahms-lemezek. 20: Pr. Gala Galaction előadása. 20.15: Hanglemezek. 20.35: Mozart: Figaro házassága című operájának közvetítése. 21.20: Dimitrie Nanu versekét mond. 22.20: Hírek, sport. 23.15: Hírek külföldről francia és német nyelven.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.40: Hírek. 11: Katolikus istentisztelet. 12.20: Görögkatolikus istentisztelet. 1.25: Időjelzés, időjárásjelentés. 1.05: Operaházi Zenekar. 2.10: Világhíradó. 3: Pertis Pali és cigányzenekara. 4: Diákfélóra. 4.30: A vakok „Homeros” énekkara. 5.10: A szolvákiai és ruszinszói magyar tanítók munkája. Előadás. 5.30: Berzsenyi László dr. és Villax István dr. zongorázik. 6: Tunisz és Korzika. Előadás. 6.30: Ilinczy László jazzzenekara. 7: Mosziczi, a lengyel köztársaság elnöke. Előadás. 7.30: A magyar nyelv tisztaságáért. 7.35: Részletek Irving Berlin „Alexander's Ragtime Band” című filmjéből. 8.05: Hírek. 8.25: Betlehem. Előadás. 8.35: Fletalemezek. 8.50: Sportközlemények. 9: Constantin abbé. Vigjáték három felvonásban. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Farkas Jenő és cigányzenekara. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Szalonzenekar. 1.05: Hírek.

Budapest II. 12.15: Hanglemezek. 7.05: Ilinczy László jazzzenekara. 7.35: A nagymesterek versenye Hollandiában. Sakkelőadás. 9: Zimmermann Mária énekel. 9.35: Géczy Barnabás zenekarának Hanglemezei. 10: Hírek. 10.20: Kamarazene.

Bécs. 19: Tiroli zene és ének. 19.45: Hangjáték. 21.10: Operarészletek. 23.30: Zene két hegedűn. 24: Szórakoztató és tánczene.

Belgrád. 18: Egyházzenei hangverseny. 21.45: Karének. 22.30: Könyvi zene.

Milánó. 20.20: Lemezek. 22: Szimfónikus hangverseny. 24.15: Tánczene.

Strassburg. 20.05: Lemezek. 21.30: Könyvi zene. 22.15: Lemezek. 22.30: Operaelőadás.

Varsó. 18.30: Operaelőadás. 20.30: Zenekari hangverseny. 22.15: Lemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Házasság és Levelezés nem közzölhető, minden más rovatban szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett), Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari. IV. kerület: March-traffic, Piata Kütt. — Nogrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06, — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Galgóczy-traffic, Strada Brătianu 15/a. Telefon 5-13.

Állást keres

Mosást, vasalást, takarítást vállal szorgalmas fiatalasszony. Cím a kiadóban. 2848

Lakás

Kiadó kapualatti bajorattal bíró bútorozott szoba, fürdőszoba használatos, kívánatra reggeli és ebéd készítt. Cím a kiadóban. 3530

Bútorozott szoba, fürdőszoba használatos, esetleg teljes ellátással (két személynek is) azonnalra kiadó. Cím a kiadóban. 3529

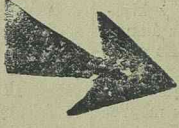
A Banca Timișoarei épületében modern
4 és 3 szobás lakás
és
egy üzlethelyiség
azonnal kiadó. Bővebbet a Banca Timișoarei házközvetőségénél.

Háromszobás lakás február 1-re kiadó. Cím a kiadóban. 3540

Ada-Kalehról Rahát (szultánkenyér)

Legfinomabb rózsá, narancs, vanília, málna, citrom, barack és csokoládé, kímélve, vagy szép kivitelű csomagolásban tetszés szerint nagyobb darab, vagy apróra vágva. Rendelésre minőség szerint: Finom lei 44. — Különlegesség lei 60. — Lokum lei 86 árban, postán, vagy vasúton promt szállít

Matics Mihály, Orșova
Depozit de Rachat dela Ada-Kaleh

Hirdessen a
DÉLI HIRLAP-ban

Szép egyszobás lakás február 1-re kerestetik. Címeiket „Csendes lakó” jellegére a kiadóba kérem. 3645

Oktatás

A „Bérczi”-féle gyors- és gépirószakiskola II. félévi tanfolyama e hó 15-én kezdődik. IV. Str. Bonnaz 4. (Küttl térnél). 2861

Mintegy 25 óra alatt megtanítom románul: eredeti módszerrel. Vegyen próba órát! Jelige „Nagyon komoly” 2862

Adás-vétel

Fűzős cipő 37-es női lábra, barna, vagy fekete, csakis jó állapotban lévő megvételre kerestetik. Cím a kiadóban. 3606

Különféle

Antal Imréné, a pierdut buletinul rusu, gasitorul este rugat a-l preda la politie. 2863

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle vitamintekrémeket, vitamintesztaant és liompunder, három színben. Kapató kizárólag a

Városi
gyógyszertárban
a „Fekete Sasoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Nyomtatja a „HIRLAP” tipografia și editura S. i. n. c. Arad.